

- Aalten
- Bredevoort
- Harreveld
- Lichtenvoorde
- Mariënveld
- Meddo
- Vragender
- Winterswijk
- Zieuwent

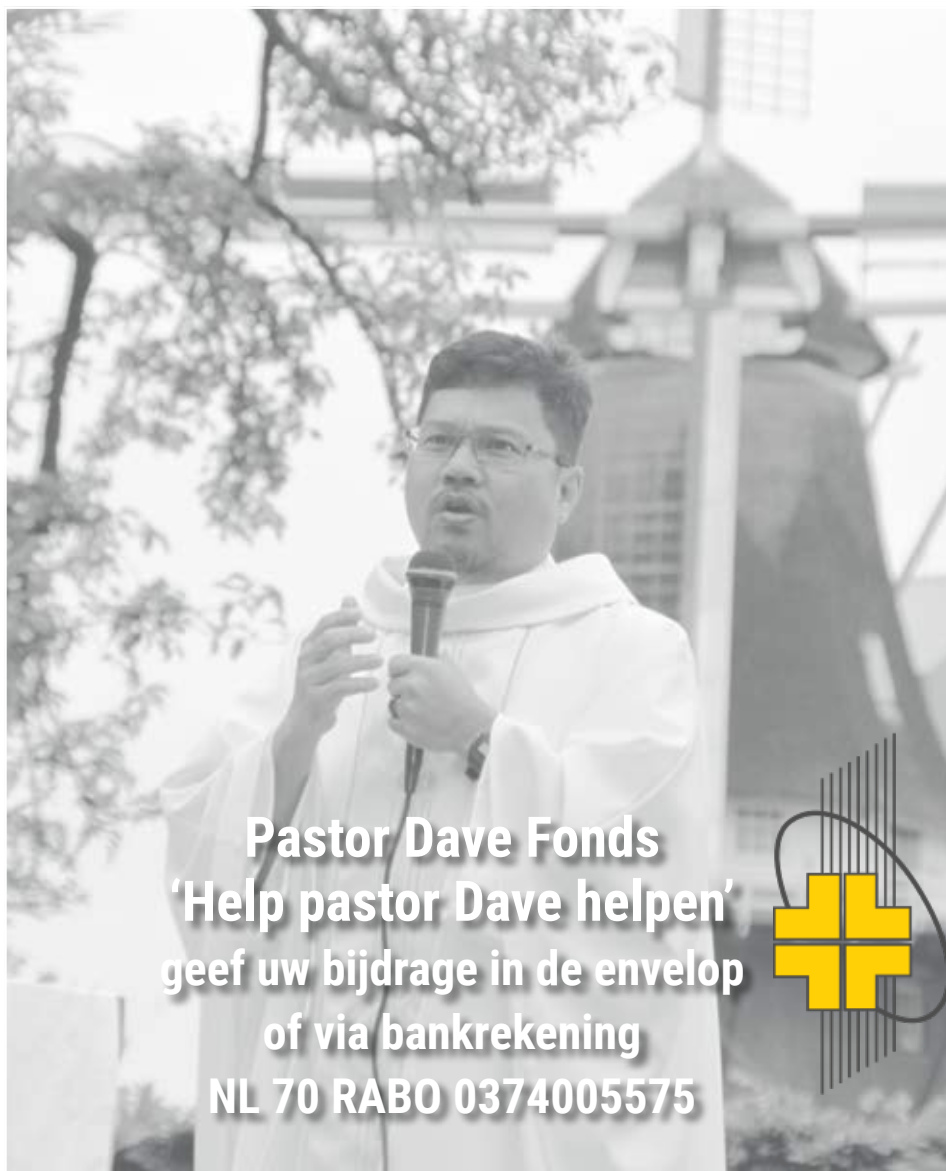
Vertrouwen
De passie van een jonge boer
Delen in de oogst
Wereldmissiemaand en Pastor Dave Fonds
Mariamaand: het gebedssnoer langs

'Doe maar wat Hij u zeggen zal'

De kop komt uit een schriftlezing van Johannes en gaat over de bruiloft van Kana. U weet wel: te midden van de feestvreugde merkt alleen Maria maar dat de wijn op is. Het is eigen aan de vrouw, aan een oplettende vrouw des huizes, een nalatigheid op te merken en op details te letten die het leven aangenaam maken. Zó heeft Maria gehandeld. In het moeder-zijn geeft Maria zoveel vertrouwen aan haar kind, want gaandeweg heeft Maria ontdekt dat zij een bijzonder kind heeft gebaard. Ze had immers Gods plan aanvaard en daarmee zijn programma. Oktober is Mariamaand. In deze uitgave gaat over vertrouwen geven en vertrouwen krijgen. José Kampshof praat over haar rotsvast vertrouwen in haar geloof. Romy schrijft over hoe haar klasgenoten zich aanpassen aan corona. 'Vertrouw je erop dat iedereen zijn best doet om anderen niet in gevaar te brengen?' Nadat we in de uitgave van september al een aanzet hebben gegeven over oogsten en verantwoord omgaan met de schepping

en een eerlijke verdeling van de opbrengst nastreven, zijn we daarover in gesprek gegaan met een jonge boer. Zorg en liefde geven aan natuur en dier en daarin de juiste afstemming vinden, stelt een boer voor keuzes. Zodra hij opstaat begint dat al. Op 4 oktober is het Werelddierendag en elk jaar wordt in de kerken extra aandacht gevraagd voor de zorg voor de schepping. In verschillende vieringen in de kerken van onze Ludger-parochie zullen wij God danken voor de oogst. Bij dit parochiemagazine is een enveloppe gevoegd. Wij vragen u om een bijdrage. Door de corona-lockdown heeft de jaarlijkse collecte op onze Ludgerdag niet kunnen plaatsvinden. Wij vragen u om extra gul te geven zodat pastor Dave zijn werk op de Filipijnen kan voortzetten. Momenteel is hij nog in Nederland en we hopen dat hij de opbrengst in ontvangst kan nemen. Blij was de redactie met reacties op verschillende bijdragen. Dank! Geloofsbeleving leeft. Het houdt ons ook levendig in de uitvoering. Wensen wij u veel leesplezier!

Eveline Zuurbier

Pastor Dave Fonds
'Help pastor Dave helpen'
geef uw bijdrage in de envelop
of via bankrekening
NL 70 RABO 0374005575

PASTORALE NOODWACHT:

T: 06-190 17 292

Eucharistisch centrum

Rapenburgsestraat 21
 7131 CW Lichtenvoorde

Centraal secretariaat

Francis Poelhuis
 Nieuwstad 12
 7141 BD Groenlo
 T: 0544-46 46 63
 E: secretariaat@sintludger.nl
 Openings tijden:
 ma t/m do 08:30 uur t/m 15:00 uur,
 vrij 08:30 uur t/m 12:30 uur.

Pastores team

H. de Jong, pastoor
 E: pastoordejong@stpaulusparochie.nl
 T: 06 -123 79 793
 R. den Hartog, parochievicaris
 E: pastor.den.hartog@gmail.com
 T: 06 -573 30 330
 C. Peters, diaken
 E: c.peters@stpaulusparochie.nl
 T: 06 -510 36 579
 C. Roetgerink, pastoraal werkster
 E: pastoraalwerkster.roetgerink@gmail.com
 T: 06 -207 39 564

Parochiebestuur-DB

Pastoor H. de Jong, voorzitter
 Jos Rosendaal, vice-voorzitter
 Hans de Graaf, secretaris
 Ton de Vries, penningmeester

Ondersteuning bestuur

Angelita Hunting, kassier
 Michel Banning, administratie

Parochiële Caritas Instelling

Bank: NL32 RABO 0336 1608 36

Pastor Dave Fonds

Bank: NL70 RABO 0374 0055 75
 Parochiebestuur o.v.v. Pastor Dave

MOV-werkgroep

Frans Stoltenborg T: 0543-474857

ANBI status

De parochie bezit een ANBI status. (een Algemeen Nut Beogende Instelling). De verplichte ANBI gegevens zijn centraal door het aartsbisdom verwerkt en zijn te zien op de link:
anbi.rkc.nl/publicaties/UTR33546.

Het volgende nummer

Voor de uitgave van november is de inleverdatum voor artikelen, info en foto's uiterlijk donderdag 9 oktober. Voor de uitgave van december-januari is dat ?????. Voor vragen omtrent de bezorging van dit blad kunt u contact opnemen met het secretariaat van uw locatie/kerk in het parochiegebied.

Omslagfoto

Het Marialof in de Mariënveldse kerk ter afsluiting van het bedevaartseizoen.
 Foto: Eveline Zuurbier

Pastor Ronald den Hartog

Vertrouwen!

Het moment dat ik deze column schrijf is de avond na de uitvaart van kardinaal Adrianus Simonis. Een week nadat we het droevige bericht van zijn overlijden hebben ontvangen hebben we voor de laatste keer afscheid van kardinaal Simonis genomen.

Enkele dagen liep ik al met de vraag wat de titel van deze column over zou worden. 'Vertrouwen' is het geworden. Het is geen nieuws dat we als kerk en de maatschappij in het stormachtige periode zitten. Corona, veel vluchtelingen die wereldwijd onderweg zijn en het klimaatprobleem komen we iedere dag in de journaals en de kranten tegen. En dat deed me weer denken aan de gebedsviering die paus Franciscus aan het begin van de corona pandemie op een leeg Sint Pieters plein heeft gehouden. In de stromende regen liep paus Franciscus, in zijn simpele witte soutane, naar zijn stoel waar hij het evangelie van de storm op het meer behandelde. (Marcus 4)

In het evangelie dat die avond wordt beschreven gaat over hoe angst zich meester maakt van de leerlingen. De storm beukt tegen de boot waar Jezus op ligt te slapen. Stel je dat eens voor. "Doet het u niets dat wij vergaan" (Marcus 4, 38) vragen de leerlingen. Uiteindelijk sommeert Jezus de wind en deze gaat liggen, want Jezus is de elementen de baas. Als we het over een onstuimige periode hebben is dit een mooi voorbeeld waar wij ons als gelovigen aan vast kunnen houden.

Maar ik ervaar zelf de laatste tijd steeds meer een andere kant die met vertrouwen te maken heeft. Wanneer vaste waarde wegvalen, elk automatisme niet meer automatisch is, wanneer je merkt het leven niet maakbaar is mogen en kunnen wij als gelovigen altijd terugvallen en vertrouwen op God. Hij is het waar we altijd terecht kunnen en die ons altijd de hand reikt. In de vele pastorale contacten die ik de laatste maanden heb gehad komt dit ook naar voren.

Ik ervaar deze periode als een soort reset en een kans om dichterbij de Bron te komen.

Het is een tijd van meer verdieping in mijn geloof. Juist doordat er zoveel in de wereld gebeurt ervaar ik de vreugde van het geloof en besef ik dat we wel in de wereld zijn maar niet van de wereld. Als gelovigen mogen wij altijd vertrouwen en hoop in de toekomst hebben.

En dat ik niet de enige ben heb ik laatst tij-

zien dat God met Zijn kerk bezig is en dat het die persoonlijke band met Jezus Christus is die ons kracht en moed geeft. Zoals Jezus aan de leerlingen vraagt: "Wie zeggen de mensen dat ik ben, wie zeggen jullie dat ik ben." Zo vraagt hij dit ook aan ons. Wie is Jezus voor u, jou en mij.

In dit Jaar van de Eucharistie mogen we erbij

dens de doopvoorbereiding mogen ervaren. Tijdens de doopvoorbereiding gaat het gesprek over de sacramenten, de motivatie dat ouders hun kindje laten dopen en hoe ze de geloofsopvoeding zien. Tijdens een van de bijeenkomsten sprak een van de ouders die zelf niet gedoopt was het verlangen uit om ook gedoopt te worden. We hadden het over een Beschermers waar je altijd bij terecht kunt en die wilde zij ook. Uiteraard heeft de dopeling die Beschermers, al wordt deze bevestigd in de doop.

Dit is zomaar een voorbeeld waarin je kunt

stil staan dat we altijd vertrouwen mogen hebben in de toekomst en dat Hij onder ons is tot Zijn wederkomst. Na het ontvangen van de heilige communie mogen we worden wie we ontvangen. Het lichaam van Christus. Laten we vol vertrouwen naar de toekomst kijken. Dat we de vreugde van het evangelie mogen leven en mogen doorgeven. Dat we met de woorden van de H. Augustinus in dei nomine feliciter, in Gods naam gelukkig mogen zijn.

Pastor Ronald den Hartog

'Mij geschiede naar uw woord' het gebedssnoer langs

In de kamer van mijn oma hing aan de lijst van een schilderij een rozenkrans. En elke dag, zo rond vijf uur 's middags, plukte ze die rozenkrans van dat schilderij af om rozenhoedje te bidden, want zo heette dat. Dat duurde dan ongeveer een kwartier. Probeer het maar eens. Zo lang duurt het bidden van een rozenkrans.

Veel mensen hebben tegenwoordig nog zo'n ding. Ze hangen hem op aan de wand als

mensen mij de vraag: 'Maar wat moet je dan, als je bidt, allemaal aan God zeggen?' Dan leg ik uit dat je alles wat je op je hart ligt aan God voor kunt leggen. Je verlangens, je verdriet, je hoop en je wanhoop, je geluk, je liefde, je ongeluk, je boosheid en je eenzaamheid. Maar als de jaren gaan tellen, dan ga je merken dat de woorden je bij het bidden gaan ontbreken. 't Is als bij een liefdesrelatie die al jarenlang standhoudt: dan zijn er tijden dat je het ook afkunt zonder woorden. Het bij

even nadrukkelijk een poosje bij Hem verblijven. En daar kan de rozenkrans dan goed voor zijn: een leidraad bij de tijd die jij voor God hebt ingeruimd.

Ja, en iedereen die zich er wat meer in verdiept heeft, weet dat je bij het bidden van de rozenkrans eigenlijk de zogenaamde 'geheimen' moet overdenken. Als ik, sporadisch, eens rozenhoedje aan het bidden ben, lukt mij dat nooit zo goed: ik heb het

gebedenboekje erbij nodig. Bovendien heb je voor het onthouden van die geheimen een goed geheugen nodig, en daar gaat bij mij in de hectiek van de dag nogal eens wat mis. Die geheimen zijn ook weer een hulpmiddel. Het zijn – om het zo te zeggen – taferelen of episodes uit het leven van Jezus en Maria. En met het bidden van de rozenkrans plaats je jezelf als het ware midden in het leven van Jezus en Maria. Je bidt jezelf er als het ware naar toe.

GEHEIMEN VAN HET LICHT

Jezus wordt gedoopt in de Jordaan

Paus Johannes Paulus II heeft het Jaar van de Rozenkrans...

Jezus openbaart zich op de bruiloft te Kana

"Op de bruiloft van Kana", aldus de paus in 1997, "houdt de..."

Jezus verkondigt het Rijk Gods en roept op tot bekering

"Waarheid en gerechtigheid, vrede en vreugde in de Heilige..."

Jezus verandert van gedaante op de berg Tabor

"Heer, hier zijn we, om te luisteren naar wat U ons maar..."

Jezus stelt de Eucharistie in

"Ik dank de Heer voor de vruchten van dit rozenkransjaar dat..."

BLIJDE GEHEIMEN

De engel Gabriël brengt de blijde boodschap aan Maria

In zijn apostolische brief "De rozenkrans van de Maagd..."

Maria bezoekt haar nicht Elisabet

Teksten van de heilige Jozefmaria over het tweede blijde...

Jezus wordt geboren in een stal van Betlehem

"Als men een mens bemint, wil men alles tot in de kleinste..."

Jezus wordt in de tempel opgedragen

Teksten van de heilige Jozefmaria over het vierde blijde...

Jezus wordt in de tempel wedergevonden

Teksten van de heilige Jozefmaria over het vijfde blijde...

versiering. En je ziet wel jongeren die hem als halsketting dragen. Maar de mensen die de rozenkrans gebruiken als hulp bij het bidden, zijn op de vingers van één hand te tellen. Of zijn – om in het taaleigen van de rozenkrans te blijven – op de kralen van één tientje te tellen.

De rozenkrans: niet meer en niet minder dan een hulpmiddel bij het bidden. Vaak stellen

elkaar zijn is al communicatie genoeg.

Als de woorden je gaan ontbreken bij het bidden, dan blijven de vaste gebeden over: het Onzevader en het Weesgegroet. Vaak heb je ze al zo vaak min of meer bewust gebeden, dat de zin van het overdenken van de woorden je ontgaat. En dan ga je die oude woorden gebruiken als manier om bij God te zijn. Je wilt tijd voor Hem reserveren. Je wilt

de engel. En vooral dat gebedszinnetje van Maria mogen we ons eigen maken in het rozenkransgebed: dat ons eigen leven meer en meer mag gaan samenvallen met de wil van God.

**Gelukkig
de vrede-
stichters**

missio

Stemmen
van hoop in
West-Afrika

**WERELD
MISSIE
MAAND**
oktober 2020

Geef voor
West-Afrika

ANBI Rekeningnummer
NL65 INGB 0000 0015 66

missio.nl

Dat boer-zijn een ambacht is kreeg ik van thuis al wel mee. De afgelopen decennia zijn de competenties om dit ambacht goed uit te kunnen voeren behoorlijk uitgebreid. Boeren zijn ondernemers en dienen kijk te hebben op heel wat terreinen, ook ethische rond de heilheid van de schepping. Christenen dragen daarbij een eigen verantwoordelijkheid. In 2015 kwam de encycliek 'Laudato Si' van paus Franciscus uit. In zijn milieucycliek Laudato Si brengt paus Franciscus het prachtige Zonnelied van de heilige Franciscus van Assisi ter sprake. Voor deze heilige zijn zon, maan, water, vuur en alle andere elementen van de schepping, broeders en zusters van elkaar.

Tekst: Cor Peters
Foto: Frans Stoltenborg

Bisschop Gerard de Korte schrijft in een essay in het Friesch Dagblad van 19 september 2015 het volgende:

"In het scheppingsverhaal in het boek Genesis lezen wij dat God het beheer over de schepping aan de mens heeft toevertrouwd. Mensen zijn geroepen om deze aarde als een rentmeester of hovenier te beheren. Wij zijn immers geen eigenaars van deze wereld maar hebben haar in bruikleen ontvangen om haar na verloop van tijd aan ons nageslacht door te geven. Mens en aarde (milieu, planten, dieren en vissen) zijn met elkaar verbonden. Onze paus vraagt aan alle mensen van goede wil om zich dat weer bewust te zijn en houdt een indrukwekkend pleidooi voor een christelijk holisme of heilheidsdenken. De vragen rond vrede, gerechtigheid en duurzaamheid zijn immens groot en complex. Tegen die achtergrond past ons bescheidenheid".

Familiebedrijf

Op de afgesproken tijd tref ik Bas, samen met zijn vader en ooms Stoltenborg, in een van de stallen van het melkveebedrijf. Zo maak ik al direct kennis met het familiebedrijf. Bas, 33 jaar, is nu al de derde generatie die een toekomst gaat opbouwen. "Deze schuur zijn we aan het ombouwen van stalling voor melkvee tot stal voor jongvee. Het melkvee staat in de nieuwe stal", zo vertelt Bas. Het bedrijf in Harreveld heeft een prachtige nieuwe openloopstal voor de koeien gebouwd. Met twee melkrobots die een groot deel van het werk, zeker het melken dus, uit handen nemen.

"Dat is waar ik, of liever gezegd wij, naar toe willen: een bedrijf dat

uiteindelijk voor de boer alleen te doen is". We gaan zitten rond de keukentafel in het woonhuis van Bas en zijn vrouw Manon. Het is een mooie en ook wel beetje spannende tijd voor dit jonge stel, want Manon kan een dezer dagen bevallen.

Bas groeide in de buurt van deze boerderij op. Een plek in het groen aan de rand van Harreveld. Hij weet wat het boerenleven is. Het zag er naar uit dat hij het enige familielid was die mogelijk de opvolger van het familiebedrijf zou kunnen zijn. Toch heeft hij de tijd genomen om zijn keuze voor een leven als boer op te bouwen. "Mijn vader en oom hebben wel gevraagd of ik voor mijn 25e verjaardag mijn keuze wilde maken". Hij begreep dat wel, want nieuwe investeringen in het bedrijf zouden daar mede afhankelijk van zijn.

Gastvrijheid ontmoeten

Na de middelbare school is hij een maand of 10 als backpacker de wereld rond geweest. Zowat alle continenten heeft hij bereisd. Van Australië tot Zuid-Amerika. Die tijd heeft hem veel gebracht. "Je leert op eigen benen te staan en met financiën omgaan bijvoorbeeld".

Als ik hem vraag wat voor hem hoogtepunten van die tijd waren vertelt hij over een moment waarop hij en zijn vrienden met autopech gestrand waren.

"Of dat moment waarop we onvoldoende drinkwater hadden. Ergens in een verlaten gebied in Nieuw-Zeeland bellen 3 jongelui bij een huis aan en vragen om water. Dat was geen probleem, dat kregen we. We hadden nog geen slaapplek, maar mochten daar blijven en het huis van de bewoners stond voor ons open om te douchen. Die gastvrijheid, dat doet goed. Dat geeft een warm gevoel."

De passie van een jonge boer 'Mens en aarde in verbinding'

De rijkdom van de natuur, de diversiteit van mensen en culturen hebben indruk op Bas gemaakt. Hij ziet ook een negatieve kant aan de komst van toeristen naar bepaalde landen. "In Thailand viel het me op hoe toeristen met hun geld veel kapot maken. In de omgeving van internationale vliegvelden wordt er veel geld uitgegeven. De lokale bevolking vindt dat natuurlijk prima, maar ze denken wel dat elke Noord-Europeaan een rijk mens is en dus zijn har prijzen heel hoog. Terwijl je in de dorpen verderop armoede treft en men tegen redelijke prijzen diensten aanbiedt". Ik hoor zijn stelligheid en hoor verontwaardiging in zijn stem. Bas is geen man voor strandvakantie. Hij wil graag zien en horen hoe mensen leven. "Ik ben benieuwd naar het leven achter de deur".

Een nieuwe fase

De studie bedrijfskunde heeft hij opgepakt en afgerond. Een tijd heeft hij een baan gehad op een klantenservice van een bedrijf. "Een 9-5 mentaliteit is niet mijn ding, zo heb ik ervaren. Ik ben te gedreven voor zo'n baan en dacht het zelfstandig bestaan aan te kunnen. Het moment dus om 'ja' te zeggen tegen de familie om in het agrarische bedrijf te komen werken".

Het boerenleven is in deze tijd best een uitdaging. Het afgelopen jaar kan niemand dat zijn ontgaan. "In Zwitserland is er nationaal gezien een grote steun voor de boer. Je koopt producten van "onze" boer. Wij zijn de verbinding tussen boer en burger kwijtgeraakt. Het motto na de Tweede Wereldoorlog was 'nooit meer honger'. Boerenbedrijven waren en zijn een belangrijke bron voor de voedselvoorziening".

Er is een grote spanning ontstaan door de groeiende intensieve veeteelt en landbouw in ons land. Groei van de bevolking vraagt om meer voedselproductie. Beide zijn van invloed op de aarde die ons gegeven is. "Er is inderdaad een bewustzijn nodig om anders en beter met de planeet om te gaan", zegt Bas. "Dat bewustzijn groeit wel, maar of een boer overstapt naar biologische landbouw of niet heeft wel met belangenafweging te maken. Het is de consument die bepaalt, wat er geproduceerd wordt. Uiteindelijk ook hoe. Kies je voor hoge productiviteit en dierenwelzijn door duurzaam en efficiënt met

voer en dieren om te gaan, dan zorg je voor een gelukkige koe. Een gelukkig koe is een gelukkig boer".

Zoeken naar verbinding tussen boer, die produceert op basis van allerlei regelgevingen, de burgermaatschappij waar zorgen om een goed milieu en er een roep is om biologische voedselproductie. Tenslotte de burger-consument die door koopgedrag laat zien welke prijs bepalend is voor aankoop".

Zorg om de heilheid van de schepping

Ik vraag Bas hoe hij aankijkt tegen de natuur, nieuw leven? "Ik vind de natuur heel energierijk. We werken in alle seizoenen van het jaar aan ons bedrijf. In de winter gaan we nieuwe plannen maken en maken we keuzes voor het nieuwe seizoen. In het voorjaar gaan we dat uitvoeren op de akkers, met de juiste bemesting. Als het in de zomer tot een goed gewas uitgroeit en de oogst naar wens is, dan krijg ik daar veel energie van. Want een oogst van een hoge kwaliteit komt onze veestapel ten goede".

Betekent dit dat alles in jouw hand ligt, van begin tot eind? Immers, waar komen de zaden vandaan en hoe is dat met het leven van mens en dier, wil ik graag weten.

"Nou eigenlijk wel. Natuurlijk heb ik wel vragen bij de oorsprong van alles. Dat zie ik dagelijks om me heen en de schoonheid van onze aarde heb ik op mijn reizen ook wel gezien".

Is daarmee dan alles gezegd? Gelovige mensen brengen dat begin in verband met de Schepper? Bas vertelt dat hij niet rooms-katholiek is opgevoed. Wel ging hij naar de plaatselijke basisschool en kreeg zo natuurlijk wel iets mee over het geloof. Hij geeft aan dat hij niet gelooft in een hogere macht, maar dat hij wel ziet dat de Bijbel en geloof voor mensen een steun kan zijn.

Toch ervaar ik in ons gesprek dat hij in zijn werk en leven heel bewust met mens en dier omgaat. "Zeker, maar de aard van de boer is ook om de natuur deels naar zijn hand te zetten. Dan is het vakmanschap om die keuzes te maken die bijdragen aan een goede zorg voor de natuur. Ik geniet van de natuur en voel ook wel verwondering".

Dankbaar zijn voor de vruchten van de aarde, dat begrijpt hij wel. Wanneer de oogst binnen

is en alles goed is gegaan is daar alle reden toe. Het is niet zonder reden dat in oktober allerlei feesten zijn om dat te vieren.

En de toekomst?

Bas kijkt met vertrouwen de toekomst in. Hij is in studieclubs met andere boeren in gesprek over de agrarische sector. Vergelijken, discussiëren, welke keuzes maken we voor een goede toekomst? "Niet de beste ondernemer blijft, maar de boer die als ondernemer flexibel blijft. Niet gaan voor het maximale maar wel voor het optimale in alle opzichten".

Zoals hij al eerder aangaf zal de agrarische ondernemer meer naar de consument moeten luisteren. De melkproductie dient daarop te worden afgestemd. De melkcoöperatie is een borgingssysteem voor een goede prijs-kwaliteit. Het 'PlanetProof' keurmerk is daar een goed voorbeeld voor.

Het onafhankelijke keurmerk "On the way to PlanetProof" bewijst ('Proof') dat je een product koopt dat duurzamer is geproduceerd en daardoor beter is voor natuur, milieu, klimaat en dier.

Met On the way to PlanetProof streven boeren en tuinders ernaar om hun manier van werken in balans te laten zijn met de draagkracht van onze planeet. Dat is een proces van steeds verdere stappen zetten om onze aarde minder te belasten.

Eigen gezin

Bas staat met Manon ook aan het begin van een nieuwe fase in het gezinsleven, nu zij hun eerste kind verwachten. Of het agrarische familiebedrijf over 30 jaar weer verder kan gaan? "Ach dat zal de tijd leren. Het gezinsbedrijf heeft zijn charme, maar het in de toekomst weer verder door te geven is überhaupt al een mooi ideaal.

Verder hoopt hij dat hun kind een vergelijkbare jeugd tegemoet mag gaan zoals hijzelf had. Een wens is dat het kind zelfbewust mag worden, sterk mag zijn en weerbaar in het leven om zelfstandig een eigen weg te kiezen. Bijzonder, om in dit gesprek met een hardwerkende jonge boer te ervaren hoeveel liefde en zorg er in hem leeft voor mens en dier. Ja, voor alles wat de schepping heeft voortgebracht.

Kent u Radio Maria al?

Het afgelopen radioseizoen was er één om niet snel te vergeten. Een tijd waarin de missie van Radio Maria nog duidelijker werd onderstreept: het ondersteunen en stimuleren van de luisteraars in hun geloofsleven.

Ook in het nieuwe seizoen is Radio Maria er voor iedereen die zich wil onderdompelen in wat het katholieke geloof en de kerk te bieden heeft.

Rozenkrans in de avond

Tijdens de zomerprogrammering is iedere avond om 22.15 uur het rozenkransgebed uitgezonden. Dit wordt inde nieuwe programmering voortgezet. Na de completen kun het rozenhoedje meebidden.

Mariathon

De in mei uitgestelde Mariathon zal hoogstwaarschijnlijk plaatsvinden op woensdag 7 en donderdag 8 oktober.

Eucharistie zaterdagavond

De wens is er om ook op de zaterdagavond om 19.00 uur de eucharistie uit te zenden.

Dit vindt u in het overzicht al terug. Echter, het is nog niet duidelijk vanaf wanneer dit daadwerkelijk doorgevoerd zal worden.

De kleinste kerk groeit groter

In het programma 'De Kleinste Kerk' wordt steeds aandacht besteed aan onderwerpen die in het bijzonder interessant zijn voor gezinnen met kinderen in het basisonderwijs of begin van het voortgezet onderwijs.

Op de woensdag kunt u voortaan om 10.15 uur aansluiten bij het gebed van de Biddende Moeders, zoals dat ook in de zomerperiode al kon.

'De Kleinste Kerk' verhuist naar de vierde dinsdag van de maand en 'groeit' naar een programma van ongeveer een uur. Zo komt er meer tijd en gelegenheid om wat dieper op het onderwerp in te gaan en om er een kinderhoekje aan toe te voegen. We willen ook graag ruimte geven aan luisteraarsvragen: heb je vragen die de (geloofs)opvoeding aangaan, stuur ze dan alvast in via info@radiomaria.nl. Dan kunnen wij er mee aan de slag.

En omdat het programma op 'Uitzending gemist' wordt gezet, kan het altijd nog later worden beluisterd, zodat beide (groot)ouders en/of de kind(eren) mee kunnen luisteren.

In het nieuwe seizoen gaan we elke tweede dinsdag van de maand steeds met één van de vrijwilligers of het team persoonlijk in gesprek. Hoe hebben ze Radio Maria leren kennen,

waarom zijn ze vrijwilliger, actief geworden en wat betekent dat voor hen? Maar ook: is het geloof altijd belangrijk geweest en hoe geef je het door aan eventuele kinderen? Stem dus af op "De familie van Radio Maria".

Radio Maria Nederland is een katholiek radiostation dat 24 uur per dag, 7 dagen per week uitzendt.

Te beluisteren via DAB+ en internet (website en de gratis app). Radio Maria Nederland maakt deel uit van de World Family of Radio Maria (Wereldfamilie), een overkoepelende organisatie voor meer dan 70 Radio Maria stations wereldwijd.

Het internetadres van Radio Maria: <https://www.radiomaria.nl/>

Eucharistie in de kunst

Onder deze titel organiseert de commissie Ontmoeting & Inspiratie van de St. Paulusparochie op dinsdag 20 oktober een avond in de H. Calixtusbasiliek aan de Nieuwstad in Groenlo. Vanaf 19.15 uur bent u welkom voor een kop koffie of thee. De avond begint om 19.30 uur.

Monseigneur Herman Woorts, zal een lezing verzorgen, waarbij hij op de hem bekende en velen aansprekende wijze prachtige kunstwerken zal vertonen.

Naast zijn werk als hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht doceert hij aan priester- en diakenopleidingen het vak 'Christelijke kunst en iconografie'.

Pastor Dave Fonds 2020 'Help Dave helpen'

Wie herinnert zich die kleine pastor niet? Pastor Dave Capucao. Dave heeft tijdens zijn studie in Nederland vele harten gestolen met zijn glimlach en zijn open benadering naar de mensen toe. Ook in onze parochie. Vaak hebben we hem kunnen treffen na een dienst in onze geloofsgemeenschappen. Spontaan, in voor een grap en naar later bleek ook een talentvolle schilder. In het parochiecentrum van Aalten heeft een poos een kruiswegstatie gehangen die door hem geschilderd is. Zijn eigen kleuren en invulling van het lijdensverhaal was een bijzondere ervaring voor de toeschouwer. Een kleine man met een groot hart en niet bang om iets te ondernemen. Na zijn studie is Dave weer vertrokken naar de Filippijnen, zijn vaderland, en nam de verantwoording van een seminarie op zich. Jonge studenten begeleidt hij mede met zijn staf tot priester. Al gauw bleek dat er veel interesse voor die opleiding bestond onder de jongeren maar dat velen van hen deze studie niet konden betalen. Goedmoedig startte hij een inzamelingsactie om talentvolle maar arme studenten toch te helpen deze opleiding te voltooien. Bij zijn afscheid van onze parochie is hem dan ook door ons hulp aangeboden in de vorm van een jaarlijkse collecte. 'HELP DAVE HELPEN' Ook dit jaar bent u weer in de gelegenheid om zijn mooie werk te steunen en de gegevens voor de hulp staan op de bijgesloten enveloppe. We hopen op een gulle bijdrage voor het mooie werk dat Dave probeert vol te houden. Mede namens de MOV, hartelijk dank.

Landelijke roepingsweekend in klooster in Thuine (Dld)

Van 16 t/m 18 oktober 2020 organiseert het bisdom Groningen-Leeuwarden een roepingenweekend voor jonge mensen tussen de 18 en 35 jaar. Dit weekend staat open voor deelnemers uit alle zeven Nederlandse bisdommen. Het roepingenweekend wordt gehouden in het Franciscanessenklooster te Thuine (Duitsland), waar de deelnemers verblijven in het gastenhuis.

Volgens organisator Tjitze Tjepkema is het gastenverblijf "meer dan groot genoeg om aan alle huidige corona veiligheidsvoorschriften te kunnen voldoen." Tjepkema is pastoor van Coevorden en tevens het gezicht van het roepingenpastoraat in het bisdom Groningen-Leeuwarden. Rector Kuipers van de Utrechtse priesteropleiding het Ariëns-instituut en voorzitter van de Interdiocesaan Roepingen Overleg is enthousiast: "Dit is een mooi en zinvol initiatief voor mensen die wil-

len onderzoeken wat God van hen vraagt. Geef je dus snel op voor dit roepingenweekend!"

God roept ons allemaal. Soms lijkt het alsof Hij fluistert. Of zouden wij meer ons best moeten doen om zijn stem te kunnen verstaan?" zo meldt de foldertekst. "Andere jongeren ontmoeten om je met hen te oriënteren op je roeping. Na het succes van vorig jaar wordt er ook dit jaar een roepingenweekend georganiseerd. Een weekend om je nog verder te verdiepen in je eigen roeping, om nog meer kennis op te doen van ons katholieke geloof, en om vriendschap met gelovige leeftijdsgenoten te laten groeien."

Er staan diverse getuigenissen op het programma. Meer informatie en aanmelding, T: 06 11273673 of E: tjepk090@planet.nl.

José Kampshof: 'De aanwezigheid van Maria is een pluspunt in katholiek-zijn'

Eigen foto José Kampshof

José Kampshof uit Winterswijk is een betrokken parochiaan. Ze staat bekend als een kritisch katholiek. Maar juist door de dialoog op te zoeken, maakt ze de verbinding met haar geloof en in haar katholiek zijn. Ze deelt daar maar al te graag in.

De aanleiding om José thuis in Winterswijk op te zoeken was haar inzending voor de uitgave van september. Daarin beschreef ze dat 'het niet meevalt om katholiek te zijn en toch'... dat dit geloof ondanks 'alles' haar een rotsvast vertrouwen geeft om ernaar te handelen in haar dagelijkse doen en laten. Dat is immers wat geloof van ons verlangt? Ze heeft getwijfeld of ze in gesprek zou gaan met SintLudgernu.nl toen de vraag kwam. Kritiek leveren wordt al gauw beoordeeld als negatief, een bejegening naar alles wat niet goed is of niet goed zou zijn, 'je bent een lastpost', maar dat is nooit de bedoeling van kritiek. Het is een vorm van zelfreflectie die ze zo mist bij de kerk, terwijl diezelfde kerk dit wel predikt, verduidelijkt ze haar reden tot het schrijven. Een uiting van haar teleurstelling is dat gaandeweg en door strikter opgelegde regels, de kerk aanhang aan het verliezen is. De regels worden niet begrepen wat leidt tot vervreemding. 'Is dit de toekomst van de kerk, het kerkleven? Dit kan nooit de bedoeling zijn van God als dit de enige begaanbare weg is, heeft ze zich afgevraagd. "Die wil dat we een kerk

zijn midden in de samenleving, waarvan de deuren voor iedereen openstaan."

Ze heeft brieven gekregen naar aanleiding van haar column waar mensen in het algemeen veel herkenning vinden in de kritiek en aangeven niet te begrijpen waarom die strakke regels er komen. "Mensen missen de uitleg wat eerder afstand en onbegrip creëert dan dat mensen meegaan in ontwikkelingen, wat jammer is voor heel onze kerk."

Ze zegt: "En toch, afgezien van alle regels waar we mee te maken krijgen, voel ik me nog altijd prettig. Je ontmoet nieuwe mensen met wie je samen deelt in het geloof en op die manier groeit in de beleving. We hebben een blij geloof. Dat maakt ons katholiek zijn wel meer oppervlakkig. Maar dat mosterdzaadje was geplant daarna groeide. mijn verdieping in kerk en geloof."

José Kampshof is van huis uit katholiek opgevoed en ervaart in de gemeenschapszin de warmte om bij die kerk te horen. "Vanuit die nestwarmte zoek ik constant de verdieping om er uiting aan te kunnen

Tekst en foto's: Eveline Zuurbier

geven. Ik ben altijd op zoek naar het 'waarom' en wil graag uitleg over kerkregels, vertellingen uit de Bijbel en hoe ik de verbindingen kan maken. Dat mag best meer gestimuleerd worden. Dat kan bijvoorbeeld in 'Geloven Nu'-groepen. In Winterswijk hebben we al jaren een groep gelovigen die met elkaar de verdieping zoeken. Meer zoals oorspronkelijk de kerk is begonnen, met kleine gemeenschappen. Misschien is dit de toekomst van onze kerk? In mijn gebedsleven heb ik veel aan de podcast Bidden Onderweg, volgens de Ignatiaanse spiritualiteit. God zien in alles en bidden vanuit het kompas van de vreugde, met de simpele 3 elementen van 'dankjewel'-'sorry' en 'alsjeblieft'. Dit geeft rust, vertrouwen, steun en kracht om problemen het hoofd te bieden. Hiermee komt er een rust wat ik ervaar als 'het komt goed'. Telkens is het fijn te voelen dat er iemand met mij meeloopt en me de weg wijst."

Alle mensen zijn van goede wil

Nee, een godservaring heeft ze niet, vertelt ze openhartig verder. "Ik geloof ook niet echt in een verlosser, maar wel in het mysterie van het geloof dat al wat onzichtbaar is, het mooiste wat verborgen zit in het diepste wezen, in de mensen naar boven brengt. Ik geloof niet dat mensen bij voorbaat slecht zijn en pas de aandacht van God krijgen in Zijn geleerde lessen. Ik ga er vanuit dat alle mensen van goede wil zijn en ik weet daar waar het niet loopt God er bij is en van steun kan zijn. Vanuit dit uitgangspunt zoek ik met Hem de verbinding. De Bijbelverhalen zeggen mij wat ik kan doen."

De leer van de kerk met de gemaakte regels ziet ze als een leidraad, een houvast waarlangs je je beweegt, mocht 'je' te ver af dwalen van God.

Kathostanten

José Kampshof is een actief vrijwilliger. Tot een paar jaar geleden zat José Kampshof samen met Riet van Zonsbeek en Trudy de Ruiter in de pastoraatgroep. Zij waren de ogen, de oren in het Winterswijkse parochieveld en waren de verbinding met de Jacobuskerk aan de Misterstraat. Vanuit dat vrijwilligerswerk zijn contacten gegroeid met andere kerken, 'anders denkenden' in

Kinderkruisweg in Winterswijk. Links José Kampshof toen als lid van de pastoraatgroep bij betrokken. Fotoarchief: Eveline Zuurbier

Winterswijk. Inclusief de Molukse kerk zijn er zes stromingen in Winterswijk. Er is een actieve oecumene waar José de katholieken vertegenwoordigt.

Geloof is mede door dit vrijwilligerswerk door de jaren heen enorm gegroeid. Onderling noemen we elkaar, 'we zijn proteliëken, we zijn samen kathostanten, beschrijft ze de wisselwerking die ontstaat. Het is een weg waarmee José haar christelijke geloof verrijkt, 'als we de waardeclaim maar loslaten, dan ontstaat er ruimte voor geloofsbeleving'.

"Binnen de oecumene zorgen we ervoor dat iedereen zich thuis kan voelen. De één mag heel streng zijn in de leer, en de ander wat losser zoals ik dat ben. Dat brede spectrum zie ik overigens ook wel binnen de katholieke kerk, dat dan ook nog een wereldkerk mag zijn. Het voelt goed om te weten dat er een liturgie is die over de hele wereld gelijk is."

José is getrouwd met Jos. Samen hebben ze 3 kinderen. "Ook voor hun opvoeding hebben we heel bewust keuzes gemaakt. We hebben ons afgevraagd: en wat wil je ze meegeven? Ze zijn naar de protestantse Wilhelmina school geweest hebben daar heel veel van de Bijbel en het geloofsleven meegekregen."

Fan van het vijfde evangelie.

In het leren de goeie dingen van het leven te zien trekt ze er wekelijks meerdere malen op uit. Ze is dan in de vroege morgen aan het hardlopen in de omgeving van Winterswijk. "Wandelen met God, noem ik die uitstapjes. Het is zo wonderlijk mooi, God ademt liefde in de veelkleurige natuur. Ik ervaar dan dankbaarheid en merk dan dat het wel en wee van geloven niet gebonden zijn aan een kerkgebouw. Het zijn de mensen en de natuur in wie je Gods gave terugziet.

Bisschop Gerard de Korte van het bisdom Den Bosch merkte laatst op dat als kleine geloofsgemeenschappen bewaard worden, zij niet in een gebouw bijeenkomen, maar in de ontmoeting met de ander. Ik wil daar mee zeggen: dat ondanks het verbod op woord- en communievieringen die lokale gemeenschappen een kostbaar kapitaal vormen voor samen kerk-zijn."

"Maria is een pluspunt in de katholieke kerk

"Ze is een vrouwenfiguur, een persoon waar vrouwen zich aan spiegelen of die vrouwen tot steun kan zijn. Met name voor vrouwen die geen goede ervaringen met mannen hebben. Ze heeft iets menselijks, ze is een moeder die haar zoon heeft moeten verliezen en altijd vertrouwen heeft gehouden."

Volgens José kan Maria voor vernieuwing zorgen. Het doet haar goed dat paus Franciscus in augustus zes vrouwen heeft benoemd in de top van het Vaticaan. Zij zijn benoemd tot Lid van de Raad van de Economie. Zij zijn de belangrijkste raadgevers van de paus in geldzaken. Begin dit jaar benoemde de paus een vrouwelijke functionaris voor onder meer vluchtelingen en vrouwenrechten.

Maria neemt als om dezelfde redenen als de paus meer vrouwen toelaat in het Vaticaan, -ze zijn raadgevers- een bijzondere plaats in haar leven.

"We hebben ooit in Oudenbosch (st Pieter van Nederland) een mooi Mariabeeld gekocht, het is mij zeer dierbaar. Vergeet niet dat de vrouwen in de beginkerk een belangrijke plek innamen, het instituut kerk heeft ze geleidelijk aan naar een tweede positie gedrongen, we zouden ook daarin weer naar die (kleine) beginkerk terug kunnen."

Voor de liturgie geschikt

Het priesterkoor in de H. Helenakerk voordat de oogstdankviering begint. Foto: pr

Oktober: de herfst werpt haar vruchten af. Er is genoeg om van te leven en van te delen. Voor biologie- en tekenleraren zijn zaden en vruchten altijd prettig om bij de hand te hebben. Ook de tuinier en de boer kunnen ze goed gebruiken voor het vermeerderen van de aanwezige planten en als voedsel voor dieren, insecten en natuurlijk ook voor ons, de mens. In de herfst staat de tuin vol met vruchten en zaden, die vaak heel mooi zijn om te zien. De bloemen laten zich voor het laatst zien in een vol ornaat. Morgen zijn ze gestorven door de nachtvorst die als een kille meester toeslaat. De bruine, zacht opgedroogde stengels van bonenstaken zijn stille getuigen van de binnengehaalde oogst. In het landschap zien we dat op de percelen het maïs er met grote machines af gehaald is, gehakseld en bij de boerderijen ingekuuld klaarligt voor gebruik. De boer voert er zijn dieren mee. Het kuilvoer is niet alleen bestemd om het vee de winter door te helpen omdat er 's winters weinig groeit - de natuur is in rust- maar tegenwoordig ook belangrijk als noodrantsoen om droogtes in de zomer te overleven. Voor ons voedsel en dat van het vee zullen boeren altijd het beste halen uit wat de natuur ze geeft. Het vak draait om spaarzaam met de bodem om te gaan: volgend jaar is er immers weer een cyclus? Boeren zijn blij als de oogst van het jaar weer goed gelukt is. Deze tevredenheid en dankbaarheid komen tot uitdrukking in tal

van oogstfeesten. Ook in onze kerk vieren we uit dankbaarheid 'feest' door de eucharistie. 'Bezinning rond het landschap is voedsel voor de ziel'.

Weiden

*Gras, hooiland, geschud, ingekuuld.
Ruimte voor nieuwe groei.
Een mens als gras?
Gij, herder,
gezegend om de grazige weiden.
Wijs het groene gras.
Wijs de weg
uit de doodse sleur,
naar uw groene bronnen
van leven.
telkens weer*

Akkers

*Rijpend graan geoogst,
golvend graan wordt stoppelveld.
Graankorrels,
tot leven gekomen
vanuit de diepte,
vermalen, vermurwd,
worden brood voor velen.
Gij levensbrood,
gezegend om het graan dat sterft,
groeit en rijpt
door dood en tranen heen.
Leer ons delen
van het brood.*

In oktober wisselen zondagen zich af met de regen en donkere lichten tot op de grond. Het begint langzamerhand in ons door te dringen dat we de zomer niet langer meer kunnen vasthouden. Dankdagen voor de oogst nodigen uit tot het brengen van oogstproducten in de kerken en het maken van mooie versieringen. Als beeld van oogst en rijkdom kunnen alle geoogste producten functioneren. Vaak kunnen ze door een losse rangschikking al een mooie compositie opleveren, zoals op de foto te zien is. In deze overvloedige hoeveelheid, wordt de rijkdom van de aarde als een gulle gift benadrukt. Na afloop van de viering in Aalten werden de producten verdeeld onder de aanwezigen in de viering van die zondag. Je kan de oogstdankdag ook verbinden aan een maaltijd om stil te staan bij de goede gaven.

De symboliek

Zonnebloemen zijn een beeld van het geloof: de bloem richt zich naar de zon en lijkt daarop. De zon is een verwijzing naar de Vader in de hemel die, als een zon van gerechtigheid zijn licht laat schijnen over slechten en goeden. Franciscus van Assisi verwijst daarnaar in zijn Zonnelied.

Paddestoelen zijn een beeld van de vergankelijkheid

Schimmelkazen en wijn passen in de herfst als herinnering aan het proces van voltooiing en rijping. En over wijn weten we meer...

Eindelijk thuis: het kruis

Goede herder foto borduurwerk is gemaakt door mevr Hennie Land.

Zij, die met de Kerk van Christus meedoen, voelen elke dag het kruis. Heeft het bootje van de Kerk ooit op kalme wateren gevaren? Er zijn mensen, die lijden aan en door de Kerk. Wij, als christenen, maken veel gebruik van het 'kruisteken'. Het kruisbeeld daarentegen is niet het enige teken van de christenen. Het werd in de eerste eeuwen niet verspreid. De eerste christenen gebruikten het symbool van de vis en het Christusmonogram. Hiervoor kozen zij de afbeelding van de goede Herder. Het kruis van Jezus mag gezien worden als een overwinningsteken. Het is een teken, dat ons doet blijven denken aan het sterven. Verlieservaringen worden door christenen vaak ervaren als een kruis. Hierbij denken we aan het overlijden van een dierbare of aan een relatiebreuk. Maar ook als iemand begint te dementeren kan het een zwaar kruis zijn voor directe betrokkenen. Toen ik mij ging voorbereiden op dit artikel moest ik denken aan

moeders die hun kinderen een kruisje op het voorhoofd geven alvorens zij gaan slapen. Dit kruisje is een teken van geloof in Gods blijvende zorg; een teken van liefde van een bezorgde moeder of vader. In Gods zegende handen gaan we veilig op onze levensweg. Jezus zegt immers: "Wees niet bang; Ik ben bij je." Datzelfde geldt als het ware voor deze tijd. Helaas zitten we in een rare tijd waarin de coronacrisis ons hele leven als het ware op z'n kop zet. Een crisis met allerlei regels die de samenleving en vooral ons kerkelijk leven drastisch heeft veranderd. Het is echter niet het virus, maar God die de geschiedenis van de mensheid bepaalt en ten goede keert. Hij zendt zelfs de Moeder Gods naar alle werelden om ons bij te staan. We zouden ook kunnen spreken over een periode van Maria.

Tegen alle verwachtingen van de wetenschap in kondigt Maria ons een toekomst vol vreugde en vrede aan, maar tegelijkertijd zegt ze ook dat wij een reiniging nodig hebben en

dat het tot situaties vol leed zal komen. Maria reikt ons eenvoudige middelen aan om deze pandemie aan te kunnen. In de eerste plaats, zoals Maria reeds tijdens haar verschijningen heeft gezegd: 'Bidt veel'. Dit kunnen we doen door trouw de rozenkrans te bidden. Maar ook door je te verzoenen met je mede-broeders en zusters. Reeds in 1830 in de Rue du Bac in Parijs verscheen de Moeder Gods aan een eenvoudige kloosterlinge, Catherine Labouré. Maria vertelde haar over de tijd vol leed hetgeen de hele wereld te wachten stond. Laten we bidden, op afspraak van de 'Maagd der Armen' dat de Heer onze God de wereld zegent zowel naar ziel als naar lichaam, ons gezondheid schenkt en dat we elkaar het komende jaar, 2021, weer 'gewoon' kunnen begroeten.

De maand oktober, ook wel 'rozenkransmaand' genoemd, nodigt ons uit tot bezinning, tot gebed. Daarom gaat men in deze maand eerder de rozenkrans ter hand nemen dan gedurende de zomermaanden. Het rozenkransgebed wordt ook wel het gebed van de armen en de eenvoudigen genoemd. Sinds de eerste verschijning van Maria op 15 januari 1933 is het een traditie, op enkele maanden tijdens de Tweede Wereldoorlog na, om elke avond om zeven uur dit gebed te bidden. Ook wij bidden tijdens onze pelgrimstocht de rozenkrans. Op hetzelfde uur wordt er bovendien door duizenden leden van de Internationale Gebedsunie, weliswaar overal ter wereld, dit gebed gebeden. Onze Lieve Vrouw heeft er tot drie maal toe op aangedrongen 'veel te bidden'.

De rozenkrans bidden is als het ware zich laten onderdompelen in het leven en de boodschap van de Zoon van God. Iedereen kan dit gebed bidden. Alleen al door de rozenkrans in de hand te nemen, omdat het hart zo vol leed is, kan ons helpen om de zwaarste beproevingen, ook in deze tijd, te kunnen doorstaan. Dankzij dit gebed houdt Maria niet op door allen die naar haar zijn toegekomen in het Heiligdom alleen te bezoeken. Bij haar verschijningen heeft zij immers beloofd 'het lijden te komen verlichten'. Wij zijn 'Samen Kerk'. Als gedoopten en gevormde christenen staan wij samen voor een opdracht. Allen zijn wij groepen elkaar te inspireren, te bemoeiden en concreet onze verbondenheid met elkaar te beleven. De kerk zoekt contact, zoveel mogelijk met iedereen. Zij is wezenlijk missionair. Paus Franciscus zegt dit erover: "Als Kerk moeten we erop uitgaan, wegen zoeken en in contact komen met mensen in onze samenleving.

Moge Maria, moeder van de kerk, een feestdag door Paus Franciscus ingesteld, onze voorspraak zijn.

Bram van Ringh, aartsbisdom Utrecht

Jeugd@church

Rekenschap

1,5 m
of nul

vrijheid of regels

Corona, houdt iedereen een beetje rekening met elkaar?

Het blijft een bijzondere tijd. Afstand houden, duidelijke zitplaatsen op school, brede looppaden tussen tafeltjes, geen samenscholing van meer dan 6 leerlingen. Romy neemt ons mee de school in. Is iedereen de regels beu of...

Het is wel anders met school dan een half jaar geleden. Over een paar jaar zullen we de omgang ons niet meer kunnen voorstellen, hoop ik.

Een halfjaar geleden zat iedereen achter een laptop les te volgen.

Je ging zo goed als niet naar school behalve als het niet anders kon.

Nu zit iedereen weer sinds een maand op school.

De sfeer is veranderd. Het voelt anders dan dat het normaal zou zijn op school. In elk lokaal staan de tafels zo dat de leerlingen nog wel bij elkaar kunnen zitten maar de docent wék anderhalve meter van iedereen kan houden.

Sommige docenten dragen mondkapjes of een soort kap voor hun gezicht. Docenten konden ook een doorzichtig scherm op hun bureau laten zetten.

Verder moet je als je de school in komt handen desinfecteren en bij sommige lokalen ook.

Er is een luchtsysteem bij ons op school dat zorgt dat de waardes niet te hoog worden. Daardoor is het wel wat frisser bij ons op school en als de waardes te hoog zijn moeten de ramen open. Wat zal dat in de winter geven?

De sfeer op school

De sfeer is tussen de leerlingen hetzelfde. Tussen ons en de docenten zit afstand. Daar zit altijd die anderhalf meter afstand houden, in alles. We houden rekening met elkaar. Je mag niet zomaar meer een boek uitlenen aan een leerling als die die vergeten is. Het komt neer dat iedereen op zichzelf past.

Wordt er aan de regels gehouden

Over het algemeen wordt er wel aan de regels gehouden. Soms is het wel heel

lastig voor docenten als ze individueel leerlingen willen helpen.

Maar iedereen weet van corona, de regels en dan dat lukt alles best prima. Ook houden de docenten duidelijk afstand van elkaar.

Je handen desinfecteren wanneer je naar binnen gaat is een gewoonte geworden.

De waardes van de lucht in de schoolruimtes houdt de school in de gaten

Halfjaar geleden

Een half jaar geleden was corona pas net echt een ding in Nederland.

We hebben nog nooit zoiets meegemaakt. De regels waren strenger dan dat ze nu zijn. En iedereen hield zich er ook echt aan.

Er was ook geen sport, geen terrasje. en zo. Ook toen moest iedereen anderhalve meter aanhouden, ook onder kinderen onder de 2 jaar. Je bleef thuis.

Dat was wennen voor iedereen. Langzamerhand zijn we gewend geraakt dat als we een winkel binnengaan een winkelmandje of karretje mee nemen.

Nu

Nu lijken de regels veel losser.

We mogen weer naar school en de 1.5 meter geldt alleen maar voor mensen boven de 18 jaar.

De sport is overal weer aan de gang en je mag ook met een max van 6 personen afspreken.

De wetenschap is erachter gekomen dat corona bij jongeren minder doet, maar er zijn gevaren.

Ik vind wel dat mensen zich nu slechter aan de adviezen en regels houden dan in het begin.

Dat komt denk ik door dat veel mensen denken dat het bijna weg is wat misschien ook wel kan zijn.

Alleen voor nu is het nog wel belangrijk om ons ook aan de regels te blijven houden zodat we geen tweede golf krijgen.

Ik hoop dat iedereen elkaar de ruimte gunt om naar de regels te leven, te doen en op school elkaar kunnen blijven zien.

OKTOBER 2020

	Meddo H. Johannes de Doper	Winterswijk H. Jacobus	Bredevoort H. Hart/H. Georgius	Aalten St. Helena
za 3 en zo 4 oktober		za 19:00 Pastor R. den Hartog		zo 9:30u Pastoor H. de Jong
za 10 en zo 11 oktober	za 19:00u Joep Dorsthorst en Ellen Klitsie			
za 17 en zo 18 oktober		za 19:00u Diaken C. Peters		9:30u Dialectviering Dhr. H. d. Graaf en Heidie Ebberts 'Nootzaak', organist: Jan Ebberts
za 24 en zo 25 oktober	zo 9:30u Pastor R. den Hartog		zo 10:00u Werkgroep	
za 31 oktober en zo 1 november		za 19:00u Werkgroep		zo 9:30u Allerheiligen Pastor R. den Hartog Cantors

H. Eucharistieviering

Woord en gebed

Gebedsdienst

Occumenische viering

= gezinsviering

= na afloop koffiedrinken

Antoniushove,
Lichtenvoorde

vrijdag 2 okt 16:00u

Pastoor H. de Jong

Kapelvieringen

In de Helenakerk in Aalten en in de Jacobuskerk in Winterswijk vinden wekelijks ochtendvieringen plaats in de kapel. De viering in Aalten is elke donderdag om 9:00 uur en die in Winterswijk elke woensdag om 9:30 uur.

Rozenkransvieringen Zieuwent

In de Werenfriduskerk in Zieuwent is op woensdagochtend 14 en 28 oktober om 9.30 uur een viering in de kerk. In deze vieringen gaat mevr. M. Beerten voor. Op 28 oktober zingen een aantal leden van het dameskoor.

Rozenkrans bidden

Op iedere donderdag in oktober wordt om 14:00 uur de rozenkrans gebeden in de H. Bonifatiuskerk in Lichtenvoorde.

Sacramenten

Als u uw kind wilt laten dopen, de eerste heilige communie wilt laten doen, wilt laten vormen of als u een kerkelijk huwelijk wilt sluiten, neem dan contact op met het centrale secretariaat of het secretariaat van uw locatie. Zij kunnen u informeren en/of doorverwijzen naar de werkgroepen die u helpen bij de voorbereiding van de sacramenten.

Als u, met spoed, een ziekenzalving wilt, neem dan contact op met de pastorale noodwacht, 06-190 17 292. Dit is ook het nummer dat u kunt bellen als u een kerkelijke begrafenis en/of kerkelijke ondersteuning wilt.

Aanmelden dopen in de St. Ludgerparochie

Wilt u uw zoon of dochter laten dopen in onze parochie dan bent u van harte welkom! U kunt uw kind opgeven voor de doop via het centrale secretariaat. Zie voor adresgegevens pagina 2 of de website sintludgernu.nl.

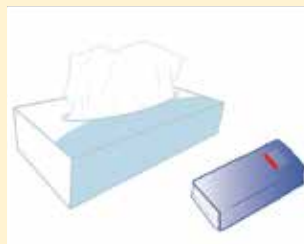
Corona nog niet voorbij

Voor jouw en onze veiligheid geven we elkaar even geen hand

Was je handen een paar keer per dag

Gebruik papieren zakdoekjes (éénmalig) bij niezen en hoesten

of nies en hoest in je elleboog

OKTOBER 2020

Vragender H. Antonius v Padua	Lichtenvoorde H. Bonifatius/H. Ludgerus	Harreveld H. Agatha	Zieuwent H. Werenfridus	Mariënveld O.L.V. van Lourdes
	zo 11:00u Pastoor H. de Jong 2 cantors			
za 19:00u Werkgroep	zo 11:00u Pastor R. den Hartog 2 cantors		za 19:00u Diaken C. Peters	zo 9:30u Pastor R. den Hartog
	zo 11:00u Pastor R. den Hartog 2 cantors	zo 9:30u Pastor R. den Hartog	zo 9:30u Mevr. C. Lageschaar	zo 9:30u Werkgroep
	zo 11:00u Pastor R. den Hartog 2 cantors		za 19:00u Pastoor H. de Jong	
zo 9:30u Allerzielen Werkgroep	zo 11:00u Allerheiligen Pastor R. den Hartog 2 cantors	zo 9:30u Mevr. M. Wessels	za 19:00u Pastor R. den Hartog	zo 9:30u Allerzielen Mevr. A. Wopereis

Regels voor de vieringen

In deze tijd met het coronavirus moeten we ons aan een aantal regels houden om het virus onder controle te houden.

- Het heeft onze voorkeur dat u zich vooraf aanmeldt voor de viering.
- Wij vragen u om de aanwijzingen op te volgen die bij binnenkomst, vertrek en de communie worden gegeven.
- Bij het kruisteken wordt het lichaam niet aangeraakt.
- Gelovigen houden elkaars hand niet vast tijdens het bidden van het Onze Vader.
- Tijdelijk geven wij elkaar geen hand bij de vredeswens.
- Wij vragen u om bij het uitreiken van de de communie anderhalve meter afstand van elkaar te houden.

- U dient voor het ontvangen van de heilige hostie uw handen te reinigen.
- Kinderen die nog niet ter communie gaan worden zonder aanraking gezegend op anderhalve meter afstand.
- Wilt u de heilige hostie niet met de hand aanraken, dan kan een eigen 'corporale' meegebracht worden op de hand en zo de heilige hostie naar de mond gebracht worden. Bij een corporale kunt u denken aan een kleine schone witte zakdoek.
- U kunt bijdragen aan de collecte via een collectebus op een tafel bij de uitgang, via een bankoverschrijving of via een gift-app.

Plaatsen reserveren voor viering

Hoe werkt het voor de weekvieringen

Bij een viering in de loop van de week kunt u zich voor het begin van de viering melden. Uw naam en telefoonnummer worden dan genoteerd.

Hoe werkt het voor de weekendvieringen

Voor het bijwonen van een viering in het weekend kunt u op de website van de parochie een plaats reserveren.

Voor parochianen die geen internet hebben of hulp nodig hebben bij het aanmelden, bestaat de mogelijkheid om de aanmelding telefonisch door te geven op T: 06-82 60 48 63.

U kunt zich ook voor aanvang van de viering inschrijven bij de kerkdeur. Als er nog plaats is, kunt u de viering bijwonen. Ook als u zich bij de kerk aanmeldt, moet u uw naam en telefoonnummer opgeven voor het bron- en contactonderzoek.

Het heeft de voorkeur dat u zich voor de viering telefonisch of via de website aanmeldt om de doorstroom te bevorderen bij het begin van de viering.

1. Ga naar de website van de parochie, www.sintludgernu.nl. Selecteer de menu optie 'Vieringen'.

2. U ziet nu de vieringen voor de komende twee weken. Bij de vieringen voor de komende zeven dagen staat een knop 'Reservering aanvragen'. Deze knop blijft zichtbaar tot zaterdagmiddag 12:00 uur.
3. Klik op de knop 'Reservering aanvragen'.
U ziet dan een scherm met de locatie, datum en tijd van de viering. Op dit scherm moet u uw naam, telefoonnummer en e-mailadres invullen.
Vervolgens kunt u aangeven met hoeveel personen u wilt komen. Klik op 'Versturen' om de aanvraag te versturen.
4. U ontvangt een e-mail met een bevestiging van uw reserveringsaanvraag. In deze mail is een link opgenomen waarmee u uw aanvraag kan annuleren.
Let op: deze e-mail geeft u nog geen recht op een plaats, deze mail bevestigt dat wij uw aanvraag hebben ontvangen.
5. Op vrijdagavond krijgt u een e-mail waarin een staat of u mag komen of op de wachtlijst staat. Ook in deze mail is een link opgenomen waarmee u uw aanvraag kan annuleren.

Als u zich na vrijdagavond nog aanmeldt, ontvangt u op zaterdagmiddag een e-mail of u mag komen of op de wachtlijst staat.

Aalten - H. Helena

Dijkstraat 11, 7121 ES Aalten
T: 0543-47 30 14
E: aalten@sintludger.nl
Bank: NL63 RABO 0300 2166 37 t.n.v. locatieraad
Secretariaat: do- en vr van 10.00u–11.00u

Beheercommissie

Coördinator/voorzitter Frans Stoltenborg
Budgethouder: Tonnie Krabben
Gebouwenbeheer: Joop Theissen
José van Lith

Caritas

Jozephien de Graaf, T: 0543-47 58 31

Coördinator parochieblad SintLudgernu.nl

Harrie Willemsen, T: 0543-47 49 50

Kerkradio: Henk Eijkelkamp, T: 0543-47 20 59

Contactpersoon scholen en kerk: Nina Westendorp

Bredevoort - H. Hart en H. Georgius

Kerkstraat 16, 7126 AM Bredevoort
Bezoekadres: Koppelstraat 16, 7126 AH Bredevoort
T: 0543-45 17 86
E: bredevoort@sintludger.nl
Bank: NL58 RABO 0310 5009 58

Beheercommissie

Voorzitter: Simone van der Sligte
Secretaris: Dick Hijink, Bekendijk 12, T: 0543-45 19 13
Financiën: Angelita Hunting, Officierstraat 1c, T: 0543-45 11 68

Pastoraatgroep

Catechese: Monique Garstenveld, Rini Hahné en
Simone van der Sligte

Caritas

Theo Huntink, T: 0543-45 11 68

Harreveld - H. Agatha

Kerkstraat 38, 7135 JM Harreveld
T: 0544-37 12 42
E: harreveld@sintludger.nl
Bank: NL43 RABO 0325 4000 40
Secretariaat: maandag in de oneven weken 18.00u–19.00u

Beheercommissie

Voorzitter: V. Bokkers, e-mail: harreveld@sintludger.nl
M. Harbers, W. ten Have, L. Schenk

Pastoraatgroep/Voorgangers,

Maria van Uem-de Mooy
Mieke Wessels-Bongers

Caritas

Josefien Stoltenborg, T: 0544-37 52 82

Lichtenvoorde

H. Bonifatius – H. Ludgerus

Rapenburgestraat 21, 7131 CW Lichtenvoorde
T: 0544-37 13 66
E: lichtenvoorde@sintludger.nl
Bank: NL84 RABO 0336 1153 77
Kerkbalans: NL62 RABO 0336 1153 85
Secretariaat: Geopend op maandag, dinsdag, donderdag en
vrijdag van 9:00u tot 12:00u.

Beheercommissie

Voorzitter: Miny Schut-Geerligs, T: 06-5397 9570

Pastoraatgroep

Truus Kemperman, T: 06-4000 3067
Freek Verheijen, T: 06-8232 6457
Ellen Dekkers, T: 06-2265 4812
Nicole Wolterink, T: 06-2862 1195
E: pglichtenvoorde@sintludger.nl

Caritas

Anny Klein Gunnewick T: 0544-37 32 10

Mariënvelde - O.L. Vrouw van Lourdes

Waalderweg 3, 7263 RX Mariënvelde
T: 0544-35 12 30
E: marienvelde@sintludger.nl
Bank: NL74 RABO 0160 0026 48
Spreekuur beheercommissie: elke maandagmorgen
10.00u–11.30u

Beheercommissie

Jan Berendsen, T: 0544-35 12 87/06-5364 7777
Anita Spekschoor, Irma Baks

Pastoraatgroep

Angela Reukers, Truus Berendsen, Romy Ilzereef, Terry
Willemsen

Caritas

Wilma Kolkman, T: 0544-84 26 97

Meddo - H. Johannes de Doper

Goorweg 4, 7104 BA Meddo
 T: 0543-56 96 55
 E: meddo@sintludger.nl
 Bank: NL92 RABO 0132 3055 26
 Secretariaat: di 9.30u–10.30u geopend

Beheercommissie

Voorzitter: Jan Lanting, T: 0543-72 21 53
 Secretaris: Sylvia Ubbink-Zieverink, T: 0543-56 99 15
 Penningmeester: Tr. Kondring-Nienhuis, T: 0543-56 93 40
 Leonie Bent-Overkamp, T: 0543-52 10 17; Remy Zieverink,
 T: 06-1248 2699; Monique te Kieffe, T: 0543-56 96 14

Pastoraatgroep

Joep Dorsthorst, gemeenschapsopbouw, T: 56 94 72
 Lidy Wolters-Zieverink, catechese, T: 56 99 70;

Caritas

Joep Dorsthorst, T: 0543-56 94 72
Beheerder kerkhof: B. Zieverink, T: 0543-56 92 34

Vragender - St. Antonius van Padua

Heelweg 1, 7134 PB Vragender.
 Secretariaat: Heelweg 3, 7134 PB Vragender
 T: 06-27346185
 E-mail: vragender@sintludger.nl
 Bank: NL09 RABO 0336 1153 69
 Giro: NL90 INGB 0001 1961 56
 Parochiecentrum is op eerste en derde maandag van de
 maand geopend van 9.00u–10.00u

Beheercommissie

Coordinator/voorzitter: Angelo Ribbers
 Budgethouder: Bernard Lageschaar
 Gebouwenbeheer/secretaris: Ellen Wiegerinck
 Algemeen lid/notulist: Silvia Spijkers

Pastoraatgroep

Annie Hahné, Marie Ceciel Idink, Hennie ter Bogt,
 Tinie Kerkhoff-Keuning, Bas Gierkink en Jannie Gunnewick

Caritas

Tinie Kerkhoff-Keuning, T: 0544-37 42 53

Beheerder kerkhof

Bennie Schilderink

Winterswijk - H. Jacobus

Misterstraat 18, 7101 EW Winterswijk.
 T: 0543-51 21 58
 E: winterswijk@sintludger.nl
 Bank: NL24 RABO 0371 2191 08.
 Voor kerkbijdragen: NL72 RABO 0371 2031 12
 Secretariaat di, do en vr 10.00u–11.00u

Beheercommissie

Voorzitter: Frank Peeters, 0543-52 31 44
 Secretaris: vacant
 Penningmeester: Henry Reijerink, T: 0543-51 89 82
 Harrie Stotteler, T: 0543-51 80 34

Caritas

Ton Geuijen, T: 0543-51 59 77

Beheerster kerkhof

Cilia Buitink-Konink: T: 06-3098 2655

Zieuwent - H. Werenfridus

Dorpsstraat 41, 7136 LG, Zieuwent.
 Bezoekadres: Ingang Harreveldseweg
 T: 0544-35 12 32
 E: zieuwent@sintludger.nl
 Bank: NL61 RABO 0160 0911 52
 Giro: NL19 INGB 0000 8800 50
 Spreekuur secretariaat : maandag 13.00u–14.00u

Beheercommissie

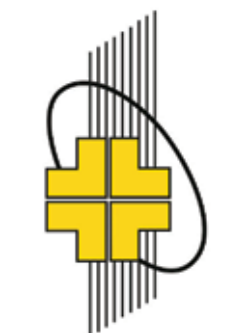
Voorzitter: Henry Waalderbos, T: 06-23 66 95 31
 Secretaris: Jeannet Stoverinck
 Penningmeester: Eugène Krabbenborg, T: 06-20 99 27 43
 Gebouwen: Anton Storteler, T: 06-22 49 89 82

Pastoraatgroep

Annie Krabbenborg, T: 0544-351863; Jan Nijenhuis T:
 0544-351514; Anton Storteler, T: 0544-351557;
 Liesbeth Vosters, T: 0544-351586

Caritas

Leo Nijenhuis, T: 0544-351846

SintLudgernu.nl

Website en parochiemagazine van de parochie Sint Ludger in
 de Oost-Achterhoek
www.sintludgernu.nl

Redactie

Eveline Zuurbier, hoofdredacteur, E: redactie@sintludgernu.nl,
 T: 06-2124 2143
 Frans Stoltenborg
 Diaken Cor Peters
 Luuk Kouijzer
 Romy Stapelbroek, jeugdredacteur
 Albert Hulshof, corrector

Beheerder website

Luuk Kouijzer, E: webmaster@sintludgernu.nl.

MEDDO

Correspondent

Joep Dorsthorst, T: 0543 – 56 94 72

Geschiedenis van rooms-katholiek Meddo

In 1863 werd in Meddo gestart met de bouw van een kerkgebouw ten behoeve van de rooms-katholieke gelovigen. Al vanaf 1635 hebben monniken van het Minorietenklooster in Bocholt de zielzorg langs de grens met Nederland op zich genomen. Daarvoor stichten zij kleine missieposten, waarvan de gelovigen van Meddo zich vooral richten op Zwillbrock. (1651) Er verrijst een vrij primitief onderkomen, gedekt met schadden (de afgestoken bovenste veenlaag).

Vanaf die tijd zijn de Meddose katholieken in de gelegenheid om dichtbij hun godsdienstige plichten in een, weliswaar primitieve, maar 'echte kerk' te vervullen. Via de 'klopendiekskes' is de afstand Meddo – Zwillbrock betrekkelijk kort.

Deze toestand van kerkbezoek in het diepste geheim duurt ongeveer 100 jaar.

Al in 1856 schrijven acht inwoners van Meddo aan bisschop Zwijsen van Utrecht:

"Reeds voor 6 Jaren hebben wij ons smekend tot den Aartspriester te Duiven gewend, dan onze zware krachten waren destijds ontoereikend, onze hartelijkste begeerten te voldoen". Het verzoek een eigen parochie te stichten wordt afgezwakt tot een verzoek om alleen een kerk te bouwen. Op 28 februari 1863 ontvangt het kerkbestuur van de minister van buitenlandse zaken, de machtiging:

"Tot het bouwen voor eigen rekening eener bijkerk te Meddeho op een grondstuk groot 1 bunder, 54 roeden, waarvan de kosten nagevoeg op F. 14000,00 zijn geraamd". Het werk kan beginnen en al op 20 april 1863 wordt door de Eerwaarde Heer J.H. Verweij de eerste steen gelegd. In december 1864 is de kerk klaar en kan zij worden ingewijd. Over deze plechtige gebeurtenis staat in het memoriale het volgende opgetekend: "den

15 december 1864 werden kerk en kerkhof ingezegend met als patroonheilige St. Johannes de Doper, door de Zeereerwaarde Heer J.H. Nijkamp, Deken van Groenlo.

De eerste serieuze pogingen vanuit Meddo om een zelfstandige parochie te vormen, dateren van 1881. In januari 1888 komt er plotseling enige verandering in de vastgelopen situatie en wel door de over-

plaatsing van pastoor Maas naar Laren. In zijn plaats komt kapelaan Schilderink die al is verteld dat Meddo een zelfstandige parochie zal worden. Spoedig daarna krijgen zij toestemming om de pastorie (kosten bouw uiteindelijk F. 6.058,04) te laten aanbesteden. Op 28 november 1889 wordt met ingang van 7 december 1889 aangewezen als pastoor de Weleerwaarde Heer Johannes Alphonsus Prenger, kapelaan te Winterswijk. Hij houdt een toepasselijke preek in verband met de verheffing van Meddo tot zelfstandige parochie en zijn eigen aanstelling als geestelijk leider van de gelovigen.

Wanneer in 1864 toestemming voor kerkbouw is verkregen, verandert het gezicht van Meddo in snel tempo. Hoewel er op het Beuksveld al sprake is van een kleine woonkern, spreekt men over de plaats waar de kerk zal worden gebouwd als over: een "stuk heidegrond". Zodra de bouw voltooid is, vestigt nog een aantal neringdoenden zich nabij de kerk. En dit betekent weer dat ook de rest van het oorspronkelijke heide- en veldgebied spoedig verandert in een echt kerkdorp.

Tot ongeveer 1920 is de buurtschap door verschillen in geloofsovertuiging een pluriforme, maar hechte gemeenschap. Kinderen gaan naar dezelfde school en dat men voor het godsdienstondericht en voor de erediensten verschillende kerken bezoekt, is iets dat wordt geaccepteerd en gerespecteerd.

Die goede onderlinge verstandhouding veranderde omstreeks 1920 tijdens de schoolstrijd. De Meddose kerk heeft – begrijpelijk – een grote rol gespeeld in de schoolstrijd. De pastoors van die tijd

hebben zich zeer beijverd voor ondermeer het stichten van een bijzondere school. Daarnaast zijn de gevolgen van het door de r.-k. kerk consequent doorgevoerde beleid inzake de gezinsgrootte inmiddels in Meddo duidelijk merkbaar geworden. Het percentage rooms-katholieken is zodanig gestegen dat men kan spreken van een meerderheid.

In de Tweede wereldoorlog zijn de tegenstellingen tussen rooms-katholiek en protestant enigszins gaan vervagen. Door het dreigende oorlogsgevaar is men over de geloofsgrenzen heen de waarde van een gemeenschap weer gaan ervaren.

Begin jaren 60 kreeg de inspraak van de parochianen meer gestalte door de oprichting van de parochieraad. In 1983 ging de r.-k. school op in de Stichting Interconfessionele Basisschool. Verder zijn vanaf eind jaren zestig allerlei verenigingen 'oecumenisch' geworden: de voetbalclub, muziekvereniging, vrouwenvereniging, boerenbond enz. Sinds een groot aantal jaren vormt de buurtschap Meddo gelukkig weer een 'gemeenschap', waarbij respect voor elkaars levensovertuiging het onmisbare draagvlak is!

In 2005 staan we aan het begin van een nieuwe uitdaging. De parochie van de Heilige Johannes de Doper maakt deel uit van het parochieverband St. Ludger en telt op dat moment 815 parochianen. Een grote groep van vrijwilligers 'ongeveer 140 personen' helpt mee om de parochie in stand te houden. Er zijn diverse groepen actief: voor liturgie, avondwake, uitvaarten, doopsel, 1e communie, vormsel, M.O.V. een bezoekersgroep en caritas. vier koren zingen in eucharistie- en andere vieringen. Er zijn op dit moment twee kosteren werkzaam en daarnaast zijn er een klein aantal misdienaars. Een schoonmaakgroep houdt de kerk schoon en er is een tuinploeg die buiten de tuin en het kerkhof onderhoud.

In 2014 hebben we het 150-jarig bestaan van ons kerkgebouw en het 125-jarig bestaan van onze parochie H. Johannes de

Doper gevierd. Er waren activiteiten door het hele jaar, met als hoogtepunt op 24 juni een plechtige eucharistieviering met als voorganger zijne hoogwaardige excellentie Harnanus Willibrordus Woorts en aansluitend een receptie.

Wij konden toen nog niet bevroeden dat er daarna veel ging veranderen. Velen haakten af. Het jongerenkoor stopte ermee. De roep om misdienaar te worden was er niet meer. Vooral de jeugd denkt over vele dingen anders en voelen zich niet meer betrokken bij de kerk. Vele jonge ouders laten hun kinderen niet meer dopen. De deelname aan de eerste heilige communie en het vormsel is langzamerhand aan het verdwijnen. Wat overblijft zijn nog een aantal ouderen die zich nog (een beetje) betrokken voelen bij het

kerkgebeuren.

Ook de oecumenische samenwerking binnen de Raad van Kerken werd stopgezet.

Wat nog overblijft is een oecumenische viering op eerste pinksterdag en de Zonnebloemviering in september.

Door het coronavirus is de betrokkenheid verder onder druk komen te staan. In het weekend naar de kerk gaan was in eerste instantie niet meer mogelijk en komt nu weer langzaam op gang. Koren

mogen nog niet zingen, woord- en communievieringen mogen van het bisdom (nog) niet meer.

En met de kerksluiting in het vooruitzicht is het nog maar de vraag hoe de geloofsgemeenschap Meddo er in de toekomst uit zal zien. De roep om samen op te trekken in deze nieuwe situatie is nauwelijks aanwezig. Ook niet bij de 100

vrijwilligers die wij op dit moment nog hebben. Velen zullen afhaken en zijn niet bereid om elders deze contacten verder voort te zetten.

Met weemoed kijken we terug naar al die jaren dat er in Meddo een kerk was waarin we onze toevlucht konden vinden. Het rotsvaste geloof van toen is er niet meer.

Wij hebben nu te maken met gewijzigde omstandigheden. Er komen bijna geen priesters meer bij waardoor er hoe langer hoe meer gefuseerd moet worden. Iedereen vult nu op persoonlijke titel zijn levenswijze in. Het gevoel blijft over dat alles anders wordt en wij vanuit de verte daarin nog een dienende rol mogen vervullen.

WINTERSWIJK

Correspondenten

Wilhelmien Wolters

E: winterswijk@sintludger.nl

Overleden

Op 7 augustus is overleden Betsy Westgeest-Heinen. Zij was 83 jaar. Zij woonde aan de Rembrandtstraat 27.

Op 11 augustus is overleden Jooop Schroer. Hij was 85 jaar. Hij woonde in zorgcentrum de Pelkwijk.

Allerzielen

De viering van Allerzielen wordt in onze kerk gehouden op zaterdag 31 oktober om 19:00 uur. De nabestaanden van de overleden parochianen krijgen in oktober nog een extra uitnodiging voor deze viering. Wilt u deze viering bij wonen dan dient u zich wel aan te melden, dit vanwege de regeling rondom het coronavirus. Dit kan via de website www.sintludgernu.nl bij het overzicht van de vieringen of telefonisch op 06-8260 4863. In dit parochieblad ziet u een uitgebreide handleiding hoe u plaatsen kunt reserveren voor deze viering.

Voedselbank

Voor de maand november vragen wij of u blikgroenten wilt meenemen. Voor de maand december vragen wij of u blikjes ragout, vis wilt meenemen. U kunt uw gaven in de daarvoor bestemde manden leggen. Wij hopen weer op uw gulle gaven zodat de parochianen die er gebruik van maken ook iets extra kunnen krijgen. Namens de organisatie en de parochianen hartelijk dank.

K.V.W.

Na 64 jaar vereniging Katholiekje Vrouwen Winterswijk hebben de leden en het bestuur, na twee intensieve vergaderingen, unaniem besloten de K.V.W. op te heffen. Het was een moeilijk en ook een emotioneel besluit, maar het moest worden genomen. Er hadden zich de laatste jaren nauwelijks nieuwe leden aangemeld, een aantal leden moest vaak om gezondheidsredenen opzeggen en helaas zijn er ook een aantal leden overleden. De verenigingsavonden werden zeker in de winter door een klein aantal leden bezocht. Het is dan ook moeilijk om sprekers te vinden die voor een groep van ongeveer 20 mensen willen komen spreken. Nadat in maart de coronapandemie zich aandiende werden er uiteraard de verenigingsavonden geschrapt. Het risico was en is nog steeds te groot om met elkaar in het parochiecentrum te zitten.

De 1.5 m regel kan daar niet worden gehandhaafd en de kans op, besmetting blijft groot en te risicovol, gezien de gevorderde leeftijd van de leden. Op 13 augustus 2020 werd de tweede ledenvergadering gehouden in het kerkgebouw in de Misterstraat Winterswijk, de enige plaats waar de coronaregel kon worden nageleefd en de leden niet te dicht bij elkaar zaten. De voorzitter Lida Middelkoop dankte alle vrijwilligers die zich onvermoeibaar hebben ingezet om de K.V.W. succesvol te laten zijn. Met een lach en een traan werden de jubilarissen gehuldigd en het bestuur bedankt, zodat er nog een gezellig bloemetje en een attentie kon worden overhandigd. In ons leven moeten we soms beslissingen nemen waarbij het verstand de boventoon voert. Helaas kon dit niet anders.

Marga Gietman

Mariamaand

De oktobermaand is de Maria maand, in de kerken worden vaak extra kaarsjes bij Maria ontstoken en een rozenkrans of rozenhoedje gebeden. In het parochieblad kunt u vinden waar en hoe laat deze vieringen beginnen.

Mariagebed

Lieve moeder Maria.

Ik wijd u al mijn zorgen toe, opdat U ze in uw hart kunt bewaren.

Ik wijd u al mijn verdriet toe, opdat U met een glimlach mijn troosten kunt.

Ik wijd u al mijn lasten toe, opdat Uw liefde ze mij kan helpen dragen.

Ik wijd u al mijn werken toe, opdat Uw handen de mijnen kunnen leiden.

Ik wijd u mijzelf toe en ieder die mij dierbaar is, opdat U voor ons kunt zorgen, elk ogenblik van de dag en nacht tot in ons laatste levensuur.

Ik wijd u alles toe wat ons toebehoort, opdat het ook uw eigendom zou worden, want op alles wat in Uw armen gesloten wordt rust de hemelse zegen.

Ik wijd u alle mensen toe die hun tijd met ons delen, opdat alle relaties vruchtbaar mogen zijn en aangeraakt mogen worden door de ware vrede.

Wilt U ontfermen over alles wat op onze levensweg komt, opdat ons leven gezuiverd wordt en wij ons altijd mogen verheugen in de zaligheid van Uw tegenwoordigheid.

BREDEVOORT

Correspondent

Dick Hijink, E: DBHijink1952@kpnmail.nl

Mededelingen

Overleden

15 augustus 2020 is mevrouw Hanni de Vries-Tekaat overleden op de leeftijd van 93 jaar.

We wensen de familie veel kracht en sterkte toe bij dit verlies.

Deurcollectes parochiële caritas

Zondag 25 oktober 2020

In memoriam

Op 15 augustus overleed op de leeftijd van bijna 94 jaar Hanni de Vries.

Op haar rouwkaart staat:

Een leven zelfstandig, een leven gastvrij, een leven zorgzaam. Een leven volbracht.

Hanni was een bekende verschijning in Bredevoort. Ze was al snel na haar komst in Bredevoort actief voor de schutterij Wilhelmina, de gondelvaart, de ijsvereniging, het volksfeest, de zonnebloem en de r.-k. kerk. Jarenlang zat ze achter de kassa voor de gondelvaart. Voor de ijsvereniging verkocht ze, als er ijs op de Grote Gracht lag, vanuit de kassawagen niet alleen de kaartjes maar ook koek en zopie.

Voor het volksfeest was ze een van de dames die vanaf 1952 zich hebben ingezet voor de kinderspelen. 'Tante Hanni' deelde op het kermisterrein bonnen voor consumpties en draaimolenkaartjes uit en deed haar best elk basisschoolkind, ook die kinderen die niet in

Bredevoort een school bezochten, van een cadeautje te voorzien.

Daarnaast was ze ook actief voor de Zonnebloem en bezocht ze zieken en oude mensen.

In 1963 was ze een van de oprichters van het dameskoor van de r.-k. kerk. Ze is 57 jaar trouw lid geweest, helaas zorgde het coronavirus ervoor dat er vanaf dit voorjaar niet meer gezongen mocht worden.

Op de foto van november 2013 wordt ze gefeliciteerd met haar 50-jarig koorjubileum. Hanni hield van gezelligheid. Ze was altijd van de partij op de jaarlijkse vrijwilligersavond en zorgde hier vaak voor een vrolijke noot.

Hanni werd geboren in Rhede, Duitsland, maar door haar huwelijk met Gerard de Vries in 1951 verhuisde ze naar Bredevoort. Na 55 jaar huwelijk overleed haar man in 2006. Hanni pakte, gesteund door haar familie, de draad van haar leven echter weer op. Ze was moeder van een dochter, oma en overgrootmoeder. Haar sterke gezondheid zorgde ervoor dat ze zelfstandig kon blijven wonen. Na een val afgelopen voorjaar herstelde ze niet meer. Op

20 augustus, de dag dat ze 94 zou zijn geworden, werd er afscheid genomen van haar tijdens een plechtigheid in het Grachthuys in Bredevoort.

Ontwikkelingen

In augustus is er een goed overleg geweest tussen de beheercommissie en het parochiebestuur SintLudger. Over een aantal zaken kan nu meer duidelijkheid gegeven worden.

Onttrekking aan de eredienst van het kerkgebouw

Op 15 juni 2021 zal het kerkgebouw aan de eredienst worden onttrokken. De procedure hiervoor is inmiddels opgestart. Hieraan voorafgaand zullen er drie bijeenkomsten gehouden worden. Allereerst een parochieavond, te

houden in november en daarna twee hoorzittingen, te houden in januari en februari 2021. Voor deze drie bijeenkomsten wordt u van harte uitgenodigd.

De exacte datum en locatie voor de parochieavond in november kunt u vinden in het volgende nummer van SintLudgernu.nl.

Herbestemming gebouw en inventaris

Op dit moment is voor de herbestemming van het gebouw het wachten op goedkeuring van een tweede bidboek. In dit bidboek zal een organisatie het gebouw aankopen en daarna doorverhuren aan de boekhandelaars en/of kunstenaars. De herbestemming staat los van de onttrekking aan de eredienst. Het kan dus langer duren dan 1 juni 2021 voordat het kerkgebouw daadwerkelijk verkocht is.

De inventaris

Er is een rapport met adviezen opgesteld door het Catharijneconvent over de herbestemming van het kerkelijk roerend goed. Hieronder enkele voorbeelden:

Van de kerkelijke goederen zullen er enkele in de kerk bewaard worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan de glas-in-loodramen.

Als blijkt dat het niet mogelijk is het orgel, de klokken en/of uurwerk in de kerk te handhaven dan worden deze zaken aangemeld bij de Katholieke Klokken en Orgelraad die voor herplaatsing gaat zorgdragen.

Archief

De inhoud van de brandkast in het zaaltje is inmiddels uitgezocht. Er wordt een afspraak gemaakt met het ECAL te Doetinchem om de gegevens naar dit archief te verhuizen.

Andere zaken

Er zijn diverse kasten met inhoud die leeggemaakt en opgeruimd moeten worden. Er zal veel papier als oud papier het gebouw verlaten.

Ook voor het meubilair, tafels, stoelen en de kerkbanken, zal een andere bestemming gevonden moeten worden.

Kortom er liggen deze herfst en winter nog genoeg klussen te wachten voor de beheercommissie.

Kerkbalans

Veel mensen hebben hun bijdrage aan de kerk inmiddels stopgezet. "Er zijn geen missen meer

en de kerk wordt verkocht, dus waarom zou ik dan nog meedoen aan de Kerkbalans?" is hun redenering. De beheercommissie wil hier benadrukken dat de opbrengst van de kerkbalans en andere bijdragen wordt besteed aan de vaste lasten die, zolang de kerk niet is verkocht, voor rekening van de beheercommissie blijven komen.

Hoe verder zonder kerkgebouw?

De beheercommissie heeft zich ook bezig gehouden met de vraag: Hoe nu verder zonder kerkgebouw?

Begin september is er een overleg met de lectorengroep gepland waar deze vraag ook aan de orde zal komen.

Daarnaast gaat de beheercommissie in overleg met het bestuur van de PKN Bredevoort om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor, naast de al bestaande oecumenische samenwerking, het houden van diensten in de PKN kerk op de markt. Er ligt al een aanbod van het PKN bestuur om gebruik te maken van het gebouw. Dit overleg zal in september of begin oktober plaatsvinden.

Er zijn ook voorwerpen van lokaal-historisch belang, bijvoorbeeld het vaandel van de Mariavereniging of de gedenkplaque van pater Jan de Vries. Herbestemming in Bredevoort zou hiervoor een goede oplossing zijn. Andere voorwerpen zouden een plek elders in de parochie kunnen krijgen bijvoorbeeld de beelden van Maria en Jozef en een monstraal.

Enkele objecten die verband houden met Sint-Joris kunnen verhuizen naar een andere aan Sint-Joris gewijde kerk.

Voor alle herbestemmingen is toestemming van het bisdom nodig.

AALTEN

Correspondenten

Annie ter Hedde

Mia Bijen, E: jomiby@hotmail.com

Overleden

Marijke Arink-Bakker:

*01-05-1939 - †31-08-2020 in de leeftijd van 81 jaar.

Artikelen voedselbank

Daar de armoede mede door de coronacrisis is toegenomen wordt de voedselbank voor veel mensen steeds belangrijker. Wilt u in de maand oktober weer uw bijdrage leveren met producten voor de voedselbank? Heel fijn!

Wij verzoeken u dan zoet broodbeleg producten in de voedselbankkast achter in de kerk óf in de mand in de Mariakapel te leggen.

Onze hartelijke dank, als u hieraan mee wilt werken, namens de P.C.I. Aalten.

de gepaste afstand van elkaar kon houden. Op deze manier werkte het goed.

Na de viering was er gelegenheid met elkaar, uiteraard ook op gepaste afstand, koffie te drinken én bij te praten. Veelal waren het 'oude en bekende gezichten' van elkaar en men had uiteraard veel te vertellen over hoe men de moeilijke periode beleefd en doorgekomen was.

Het bleek dat diverse mensen elkaar gemist hadden in de lange periode van stilte en het prettig vonden elkaar hier terug te zien. Eenzaamheid was er ook geweest bij enkele aanwezigen, vooral onder ouderen.

Ondanks dat de coronaperiode nog niet voorbij is willen we onze dankbaarheid aan u tonen, dat u teruggekomen bent naar de vieringen en hopen u in de toekomst vaak weer te ontmoeten in de kerk. Uiteraard werd er tijdens de viering stil gestaan bij de moeilijke periode en gebeden dat ons leven en de kerkgang weer 'normaal' mag worden in de toekomst.

Na de lock-down

Hoe vieren we, ná de lock-down voor bijeenkomsten in een kerk?

Erg benieuwd waren velen of er na de lock-down nog mensen naar de viering zouden komen en hoeveel, zien we de 'oude garde' nog terug?

De eerste eucharistieviering in Aalten was op zondag 6 september een. Men kon zich vooraf aanmelden of de namen van deelnemers werden bij binnenkomst genoteerd en handen gedisinfecteerd. De banken waren ingedeeld met zitplaatsen op minimaal 1,5 meter afstand van elkaar en de banken waren redelijk gevuld. Rond de 35 gelovigen kwamen samen om de eucharistie te vieren, zoals de priester het verwoordde. Een mooi aantal waar we erg blij om zijn. Veel mensen zagen elkaar pas terug in de viering, ná 24 weken stilte in de kerk.

In de viering ging pastor Den Hartog voor met medewerking van 4 koorleden. Ook het ter communie gaan verliep goed volgens de regels, met scherm en desinfectiemiddel voor de handen. Ook hiervoor was een goede indeling gemaakt, zodat iedereen

Efkes op aosem kommen

In een tied waarin van alles op een mense – én de weld- afkûmp, ku'j owzelf soms zomaor veurbi-j rennen. Of kans lopen uut 't aevenwicht te raken. Dat kan natuurlijk maor zó. Op zo'n moment is 't goed um dan opni-j weer op aosem te kommen...

Dit leste is d'n instack van d'n oecumenischen dialectdienst op zondag 18 oktober um 9.30 uur, vanuut de rooms-katholieke Sint Helena kerke in Aalten.

An de hand van bezondere Biebelteksten

en andere (wieze?) weurde en verzen, zal 't thema 'aosem' an de orde kommen, um zodoonde te zeuken naor wat meer röst en balans in ons laeven van alledag. Maor - wee wet - ok wal meer energie, ondanks - of mis-schien wal dankzij? - allerhande ingriepende ontwikkelingen, dichtebi-j en wietweg...

Veurgangers in 'n dienst bunt Heidi Ebbers en Hans de Graaf.

Veur de muzikale invulling zorgt de groep NootZaak en organist Jan Ebbers.

Ankh Gussinklo warkt op eur eigen maniere met.

De dialectdienst kan deur circa veftig mensen live bezocht worden. Dit kan allene a-j ow anmeldt vanaf maandag 12 oktober via 't mailadres: website@kerkvenster.nl In de mail kûj angeeven met hoovölle personen uut één gezin da-j hopt te kommen, of da-j allene komt. Tevens graag effen 't telefoonnummer noteern. Ok kû-j vanaf maandag 12 oktober plaatsen bestellen via de webshop: kerkvensterwebshop.nl.

Online is de dienst rechtstreeks te volgen via kerkbeeldaalten.nl, en dan anklikken op de Olde Helenakerke. Achteraf bekieken geet ok. Gao dan op deezelfde pagina naor 't archief van de Olde Helenakerke.

Namens de commissie dialectdiensten van de PKN Aalten en de rooms-katholieke parochie aldaor.

VRAGENDER

Correspondent

Hemmy Severt, E: hemmysevert@upcmail.nl

Vieren in Vragender

Op zaterdagavond 10 oktober 19.00 uur is er een viering. We gaan ons daarbij houden aan de regels van het RIVM dus met 1,5 meter afstand en desinfecterende middelen bij de ingang. Er zal iemand aanwezig zijn die de nodige aanwijzingen gaat geven.

Op 1 november gaan we Allerzielen vieren met de gang naar ons kerkhof en na afloop de mogelijkheid een kopje koffie te drinken en nog wat na te praten in zaal Overkamp. Omdat in deze viering in de vorige jaren veel mensen aanwezig waren en de 1,5 meter afstand dan waarschijnlijk nog geldt is het nodig dat u zich voor deze viering voor 29 oktober opgeeft via sintludgernu.nl of indien u niet over internet beschikt via T: 06-8260 4863. Als u gaat koffiedrinken wilt u dat tevens doorgegeven.

Informatieavond

Tijdens de jaarvergadering van onze geloofsgemeenschap in maart is er afgesproken dat er in het najaar een informatieavond gehouden zou worden om de stand van zaken rond de sluiting van onze parochiekerk toe te lichten.

De weg naar de sluiting van de kerk bestaat uit verschillende stappen. Enkele daarvan zijn door ons al genomen. Zo is er al bekend wat er met het gebouw gaat gebeuren. Ook is er een werkgroep gevormd die zich gaat buigen over de inventaris die in onze parochiekerk staat.

Tijdens deze informatieavond kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Hoe gaan we verder met onze geloofsgemeenschap?
- Onttrekking van de kerk aan de goddelijke eredienst?
- Hoe gaat het verder met de begraafplaats?

Hoe gaan we verder met onze geloofsgemeenschap?

Hans de Graaf, secretaris van het parochiebestuur van St. Ludger, geeft uitleg aan dit onderwerp. Wat blijft er nog over, na verkoop van onze kerk, in onze geloofsgemeenschap? Het geloof zal blijven in Vragender, ook al is er geen gebouw meer.

De begraafplaats blijft. Deze moet onderhouden worden, daar hebben we vrijwilligers voor nodig, en er zal een beheercommissie blijven. De PCI, onze caritas instelling, blijft. En er zal een ruimte achter in de huidige kerk blijven voor de geloofsgemeenschap.

De financiën blijven ook. Het is een misverstand dat het geld van de opbrengst van onze

kerk en de toekomstige baten van de kerkbalans vanuit Vragender naar Lichtenvoorde of Groenlo zullen gaan. Dit gerucht doet vaak de ronde onder de parochianen. Dit is echter wel het geval als er vanuit de geloofsgemeenschap, naast de begraafplaats, geen andere geloofsactiviteiten meer plaats vinden. Hier ligt dus een taak voor ons allen, om hier handen en voeten aan te geven.

Op welke manier kunnen we dit geloof gestalte geven? Hier zijn door de pastoraatsgroep en diaken Cor Peters, al een aantal gesprekken over gevoerd. Cor Peters begeleidt en ondersteunt geloofsgemeenschappen die op weg zijn naar kleinere 'parochies'. We moeten zoeken naar manieren van verbondenheid waar ook God aanwezig is, waar we omzien naar elkaar.

Om de wensen van de Vragenderse bevolking te peilen is er een enquête samengesteld. Deze zal in de komende tijd worden verspreid onder de parochianen van Vragender met het verzoek om deze in te vullen en weer in te leveren. Aan de hand van de uitkomsten, kunnen verdere stappen worden ondernomen. Er wordt een dringend verzoek gedaan om deze enquête in te vullen en weer in te leveren.

Onttrekking van de kerk aan de goddelijke eredienst

Jos Rosendaal, voorzitter van het bestuur van St. Ludger, vertelt in het kort iets over de afgelopen periode. Op de parochieavond van maart 2019 is het gebouwenplan gepresenteerd aan de parochianen van Vragender. Daar werd aangegeven dat in de komende jaren een aantal kerken in onze parochie gesloten zullen worden. Voor deze kerken zal een herbestemming moeten worden gevonden. Voor onze kerk is op die vergadering de procedure in werking gezet om een nieuwe bestemming te vinden. Gegadigden konden zich melden bij het bestuur. Er zijn gesprekken gevoerd met de gegadigden, en er is regelmatig overleg geweest tussen beheercommissie en het bestuur van St. Ludger. Op de parochieavond van maart 2020 is bekend gemaakt wie van de gegadigden zijn plan mag uitwerken. Er is gekozen voor het plan waarin er appartementen worden gecreëerd in de kerk. Vanuit de zaal klonk enig ongenoegen en teleurstelling over de keuze die gemaakt is. Er werd aangegeven dat men vond dat er niet open en te weinig is gecommuniceerd, dat er stiekeme gesprekken zouden zijn gevoerd, dat de parochianen inspraak zouden moeten hebben in de keuze van de herbestemming en of de jeugd wel in een appartement in de kerk wil wonen. Het bestuur en de beheercommissie begrijpen dat er mensen teleurgesteld zijn. Ze zijn echter

wel van mening dat er naar eer en geweten is gehandeld en dat de keuze die is gemaakt voor Vragender de beste keuze is.

De procedure voor het onttrekken van onze kerk aan de goddelijke eredienst is in gang gezet. Er is een presentatie van de plannen tot onttrekking van een aantal kerken uit onze parochie voorgelegd aan het bisdom. Het bisdom is hiermee akkoord gegaan. Er zullen op korte termijn twee hoorzittingen worden gepland in de kerk waarin het voorstel tot onttrekking aan de goddelijke eredienst ter sprake komt en men hierop nog bezwaar kan maken. Als dit is afgerond neemt de aartsbisschop, na overleg met de priesterraad, het besluit tot wel of niet onttrekken. Bij onttrekking volgt een decreet. Het parochiebestuur draagt zorg om het decreet bekend te maken. Gelovigen hebben 10 dagen na de bekendmaking de tijd bezwaren aan te voeren of een verzoek het decreet te herroepen per aangetekend schrijven aan de aartsbisschop. Het streven is om de gehele procedure op 1 maart 2021 afgerond te hebben.

Niet alleen de kerk krijgt een andere bestemming, ook de inventaris en het papieren archief van de kerk zal een andere bestemming krijgen. Er is een werkgroep opgericht die zich hierover gaat buigen. Er worden afspraken gemaakt over de religieuze kunst, archieven en overige inventaris. Dit zal weer worden beoordeeld door een liquidatiecommissie. Als deze ook akkoord is, gaat de lijst met afspraken naar het bisdom voor goedkeuring.

Hoegaat het verder met de begraafplaats?

De beheerder van de begraafplaats, Bennie Schilderink, verzorgt deze uiteenzetting. De begraafplaats blijft bestaan, het onderhoud blijft, de vrijwilligers voor het onderhoud ook. De begraafplaats blijft vallen onder de Ludgerparochie, zoals dat momenteel ook het geval is. Er wordt nog gekeken of het verstandig kan zijn om de begraafplaats in een stichting onder te brengen.

Er zal op termijn wel een nieuw gebouwtje komen bij het kerkhof ter vervanging van de oude en vervallen gebouwtjes die er nu staan. Men denkt na over een plan waar in dit gebouw, naast gereedschapsberging en opslag voor de baar, ook ruimte is voor een kleine kantine voor de vrijwilligers, een toilet en misschien een urnenmuur.

Bennie geeft nog aan dat op andere begraafplaatsen in de Ludger- en Paulusparochie veelal alleen maar glimmende grafstenen staan en dat veel oude grafstenen zijn verwijderd. In Vragender staan nog redelijk veel oude grafstenen en het plan is om deze te behouden voor de historie, ook al worden er

geen grafrechten meer voor betaald.

Wat er verder ter tafel kwam

De werkgroep die zich bezighoudt met de kerkinventaris en het archief is de afgelopen tijd druk geweest met inventariseren van de aanwezige inventaris, heeft hier een voorlopige lijst van gemaakt en daarbij aangegeven waar dit zal blijven. Er is veel werk verzet, onder leiding van Sabine Becker, een vrouw uit Aalten die zich spontaan heeft gemeld om te komen assisteren hierbij, waar alle werkgroepleden erg content mee waren. Het papieren archief zal worden gedigitaliseerd. Dit zal ergens ondergebracht worden

in Vragender, zodat wij als we dat willen er nog inzage in hebben. Het papieren archief wordt daarna opgeslagen bij het ECAL, het Erfgoed Centrum Achterhoek en Liemers in Doetinchem.

De werkgroep is tevens bezig met een eigen ruimte in de kerk die er zal blijven voor de Vragenderse geloofsgemeenschap. Zoals de plannen er nu liggen zal dit de ruimte zijn achter in de kerk aan de kant van de toren. De inrichting ervan is nog in voorbereiding. Er zal een plek voor Maria komen en voor Donatus, maar ook voor onze 'pronkstukken' en een bezinningsplek.

Wij, de beheercommissie, vonden het een zinvolle avond en vonden het fijn dat er met inachtneming van de nodige maatregelen, toch een behoorlijk aantal parochianen gehoor hebben gegeven aan deze uitnodiging en dat we iedereen weer hebben kunnen informeren over waar we nu staan in het proces van onttrekken van onze parochiekerk aan de eredienst en wat er allemaal nog te doen staat. En dat is nog heel wat. Het zal nog een drukke periode worden.

De beheercommissie.

LICHTENVOORDE

Correspondent

Vacant

webredacteur: Guus Hulshof

E: guushulshof@live.nl

Vooraankondiging

Beste parochianen in Lichtenvoorde, Zoals in andere plaatsen is ook in Lichtenvoorde een parochieavond gepland. Noteert u al vast:

Donderdag 19 november 2020 Parochieavond voor de geloofsgemeenschap van Lichtenvoorde.

Waar is die bijeenkomst? In onze Bonifatiuskerk aan de Rapenburgsestraat.

Hoe laat? Om 20.00 uur.

Wij rekenen op u. Hartelijk welkom.

*De beheercommissie van de kerk van de HH. Bonifatius en Ludgerus
het team van pastores in de Ludger- en Paulusparochie
het parochiebestuur St.-Ludger*

tiuskerk.

In deze viering staan we ook stil bij onze medemensen voor wie gezond voedsel of dagelijks menu minder vanzelfsprekend is. Ook in onze nabije omgeving zijn er mensen die met veel minder moeten doen en aangewezen zijn op hulp van de voedselbank. Om hen te helpen willen we U vragen om houdbare levensmiddelen mee te brengen naar de viering.

Noveenkaarsen

Een noveen betekent dat er gedurende 9 dagen voor iemand of iets gebeden wordt met ondersteuning van een brandende kaars tijdens die dagen. De noveenkaarsen van H.

Antonis, H. Jozef en diverse kaarsen van H. Maria zijn tegen vergoeding beschikbaar in de Mariakapel achter in onze kerk. De kaarsen kan ook thuis worden gebrand.

en misschien, heel misschien ontmoeten we daar in die diepste stilte van ons hart God zelf.

Vrij worden van 'woelingen', het geplaag door allerlei gedachten en niet goed te plaatsen gevoelens. In jezelf heb je te maken met een wirwar van dingen waar je nog niet klaar mee bent, wat je nog een plekje wil geven in jouw leven. Meestal verlaten ze deze plaaggeesten je weer op het moment dat je vertrouwen weer teruggevonden hebt. Daarvoor is bezinning in stilte nodig. Bij het zoeken naar de ruimte voor jouw hart kan een terugkerend ritme een houvast zijn. De rozenkrans bidden heeft al deze aspecten ineen.

Dat wat op je hart ligt, leg je voor aan God, Jezus, Maria: je verdriet, wanhoop, geluk, liefde, eenzaamheid. Je plaatst jezelf in het midden van het leven van Jezus en Maria.

Gedurende de maand oktober is er elke week gelegenheid voor het bidden van de rozenkrans in de Lichtenvoordse Bonifatiuskerk. Pastor den Hartog begeleidt het bidden. De gebedsgroep organiseert het rozenkrans bidden.

Dankdag voor het gewas

Op zondag 4 oktober 2020, Wereldddieren-dag, houden we een oogst en dankviering. Op deze dag, waar geloof en natuur hand in hand gaan, willen we onze dank uitspreken voor al het gewas en al het goeds wat we ervaren: geen honger, geen oorlog en geen vluchteling zijn. Daar mogen we ons bewust van zijn en onze dankbaarheid over uitspreken.

De viering is om 11.00 uur in de St. Bonifa-

Steevast elke week

Mensen zijn vol van hun ambities en plannen. Van alles willen ze in hun leven realiseren en vaak denken ze dat ze heel wat zijn. Dat is typisch menselijk: zo is de mens nu eenmaal. Maar willen we God aan het woord laten in ons leven, dan is het zaak dat allemaal eens naar het tweede plan te schuiven. In de stilte laten we het in ons leven leeg worden. Alles wat niet-God is, daaraan besteden we dan geen aandacht meer. Dan wordt het echt stil

HARREVELD

Correspondenten

W. Taken en L. Schenk
Website redactie: Miranda Krabben
E: harreveld@sintludger.nl

Mededelingen

Overleden

Op 5 september 2020: de heer Toon Tankink op een leeftijd van 93 jaar,
Wij wensen de familie veel sterkte.

Doopviering

De doopvieringen zijn voortaan in Lichtenvoorde. In verband met het coronavirus wordt per viering een kind gedoopt.
Opgave via het centraal secretariaat: secretariaat@sintludger.nl

Inleveren intenties

Voor de uitgave van november voor 5 oktober. Voor de uitgave van december 2020 en januari 2021 voor 2 november 2020.
Na een zomer zonder spreekuur in het parochiecentrum willen we maandag 5 oktober weer starten met het spreekuur van 18.00 uur tot 19.00 uur. Ook mogen intenties met het geld in de brievenbus in de deur van het parochiecentrum, liever niet in de brievenbus aan het hek.

Coronatijd kerk Harreveld

Gelukkig hebben we weer vieringen in de kerk mogen houden in september, wel onder strikte voorwaarden, onze kerk is groot genoeg om hier aan te voldoen na de geno-

men voorzieningen.

Waar we niet aan kunnen voldoen is het houden van onze jaarlijkse parochieavond voor al onze vrijwilligers begin november, de huidige regelgeving laat het niet toe om hier samen een mooie, gezellige avond van te kunnen maken.

Het koor mag al sinds de corona uitbraak niet meer zingen in de kerk en op dit moment is er nog geen zicht op wanneer dit wel weer mag.

Wat wel gewoon doorgaat is het onderhoud op de begraafplaats en de pastorietuinen, de hagen moeten gewoon geknipt worden en

de bladeren vallen weer van de bomen.

Op zondag 1 november is er een gebedsdienst voor alle overledenen het afgelopen kerkjaar, veel van onze overleden leden van onze geloofsgemeenschap H. Agatha hebben afscheid genomen buiten onze kerk, toch willen we ook hen gedenken in deze viering en willen u daarvoor uitnodigen.

ZIEUWENT

Correspondenten

Anneke Kouijzer en Jos Lageschaar
E: ludgerzieuwent@gmail.com

Overleden

Op 12-8-2020 is overleden Josephina, Maria, Theresia, Fiene Hummelink-Wolters op de leeftijd van 90 jaar.
Dat zij moge rusten in vrede.

Gedoopt

Op 2 augustus is gedoopt: Linn Lucia Magdalena Maria de Graaf, dochter van Tom en Manon de Graaf-Wopereis

Lichtbaken

Woensdagavond, 9-9-2020, klokslag 9 uur (21.00u.): het is zover! Het licht brandt!
De Werenfridustoren is vanaf nu ook 's avonds weer van heinde en ver te spotten. Vorig jaar december heeft de organiserende werkgroep van het Mastreechter Staar con-

cert zelf voor tijdelijke verlichting van de kerk gezorgd. (De 'oude' buitenverlichting vanaf de grond was immers al enige jaren stuk.) Dat mooie beeld leverde veel positieve reacties op. Bij de evaluatie van het concert ontstond een lumineus idee en de werkgroepleden, Eric Hummelink, Bennie Beerten en Freek Toebes, hebben maanden geleden het goed doordacht plan naar buiten gebracht. Want er moest nu maar eens iets ondernomen gaan worden om deze doorn in het oog van velen weg te nemen! En tja, het budget van de locatieraad neemt met het jaar toch wel iets af. En uit de inkomsten via onder andere de 'Kerkbalans' en collectes moeten heel véél werkzaamheden aan onze Werenfriduskerk bekostigd worden. Gelukkig was er binnen de bevolking al snel brede steun te vinden. Want: "Zo'n grote donkere steenmassa midden in het dorp is toch géén gezicht!" Er werden kleine en grotere geldelijke bijdragen toegezegd. ("Geld innen doen we pas, als het licht daadwerkelijk brandt", zegt Bennie Beerten

van de werkgroep.) Ook de gemeente Oost Gelre ondersteunde het mooie initiatief en zegde tevens een bedrag toe.

Een enthousiaste groep heeft hard gewerkt om met dit zoveelste staaltje van 'samen, de schouders eronder' weer eens te laten zien, waar een klein dorp groot in is.

Deze vrijwilligers, waaronder een groep paasvuurbouwers, hebben het nodige zware graafwerk uitgevoerd in de afgelopen (behoorlijk warme) zomermaanden. Natuurlijk is er door hen óók voor het perfecte opnieuw bestraten gezorgd.

Dankzij de goede samenwerking, die zo typerend is voor onze Achterhoekse kleine dorpen en zeker voor Zieuwent, is ook deze 'dorpsklus' weer geklaard.

Een prachtig plan is ten uitvoer gebracht dankzij vele uren vrijwilligerswerk. Dank aan de bedenkers, die inwoners die voor het

benodigde geld hebben gezorgd en niet in de laatste plaats aan de harde werkers op (en 'in') het kerkplein: de paasvuur bouwers.

Tot slot, zonder iemand tekort te willen doen: het team van John Krabbenborg ontfermde zich al jarenlang over de steeds vaker haperende oude torenverlichting. Uiteindelijk is de knoop doorgehakt en het (geavanceerde) resultaat mag er zijn.

Dat vele inwoners van Zieuwent trots zijn op onze prachtige 'Kathedraal van de Achterhoek', is hiermee wel weer gebleken.

Mark Bokkers en Stefan Beerten zijn de twee mannen die woensdagavond (in de regen...) de allerlaatste werkzaamheden verricht hebben, zodat de 8 energiezuinige schijnwerpers daadwerkelijk onze Werenfridus weer tot een lichtbaken maken.

MARIËNVELDE

Correspondent
Vacature

Oecumenische viering Halle

Sinds het jaar 2007 hebben wij als geloofsgemeenschap Mariënveld een bijzondere band met de protestantse gemeente in Halle. Deze band is gegroeid, omdat in het genoemde jaar onze kerk een schenking ontving van Gerrit-Jan Chevalking, loonwerker te Halle.

Ook de Nederlands Hervormde kerk in Halle deelde mee en door het contact ontstond er de behoefte om jaarlijks bij elkaar te komen in een oecumenische viering.

Deze gebedsviering vindt nu plaats op zondag 18 oktober om half 10 in de O.L Vrouw van Lourdeskerk te Mariënveld. Het thema is: Een licht zijn voor elkaar!

Bijgaand gedicht is een eerbetoon aan onze weldoener: Gerrit-Jan Chevalking!

Wat können wi-j nog zeggen?

*Wat können w-j nog zeggen an Gerrit-Jan
noa 13 lange joaren*

*zunt d'r van dizze gewone man
nog meer mooie woorden????*

*Wi-j hebben ze allemaal al geleazen
hi-j was eenvoudig en bescheiden
trouw en genued'lijk in heel zien weazen
dat is wat de mensen van um zeiden!*

*En van zien plan, zoas de notaris vertelde
mochten 2 karken profiteren
en dat konden Halle en Mariënveld
samen enorm waarderen.*

*Och natuurlijk hef Gerrit-Jan
dit neet veur de oecumene gedoan,
moar dit was toch het gevolg doarvan
en in dankbaarheid ontstaan!*

*En Gerrit-Jan, toen wi-j hadden geheurd
Dat onze kärke dicht zol goan*

*hebben wi-j doar toch effen um getreurd
en zunt wi-j noar ow graf gegoan!*

*Toen hebben wi-j in de stilte doar
onze zörgen neergelegd,
het gaf ons toch wat rust, echt waar
ook al is d'r niks gezegd!*

*Moar 't is altied nog zo gewes
wat met gulle hand is gegeven
dat is een wieze leavensles
doar mot iedereen van afblieven!*

Dit können wi-j nog zeggen an Gerrit-Jan:

*Ook al geet de kärke dicht,
Wat blij is ons wederzijds vertrouwen
Dat bunt wi-j an ow verplicht
doar goan wi-j met mekaar an bouwen,
die toekomst kump in zicht!*

Ank Wopereis augustus 2020

INTENTIES

Meddo

Zaterdag 10 oktober

Mimi en Bernard te Molder-Eeftink; Hendrikus Johannes Koldewij; Luc Klein Tuente; Johan Elsinghorst; Overleden familie Rötter; Hendrik en Rika Overkamp-Eisink; Overleden ouders Tuinte-Zieverink; Annie en Antoon Zieverink-Alefs; Johan en Grada Poelhuis-Huurneman; Jaargetijde Henk en Wilhelmien Koldewij-Kersten.

Zondag 25 oktober

Lector: Lidy Dorsthorst

Grada en Jan Beuting; Luc en Jan Klein

Tuente; Johan Elsinghorst; Overleden ouders Buiël-Hörmeman; Johan en Grada Poelhuis-Huurneman; Liesbeth en Bernard Ubbink-Hegeman.

Bredevoort

Zondag 25 oktober

Anne en Harrie Verwaaijen-Krüs; Lidy Gijsbers-Veldkamp; Adelheid te Loo-Orriëns; Elly Wensink-Bennink; Jos van Koersveld; Inge Rots; Henry Rave; Hanni de Vries-Tekaat.

Harreveld

Zondag 18 oktober

Jaargedachtenis: Familie Wopereis; Joop Krabben; Willem Krabben.

Verder bidden wij voor: Riek Waenink-Heutink; Familie De Both en Van Raesveld; Overleden ouders van Bronkhorst-Toebes; Marietje Krabben-Wiegers; Aloys Hogenkamp; Lucy Penterman; Teun Wiegers; Joop Spicker.

Schitterend wonen

BettingWonen
B R E D E V O O R T

www.bettingbredevoort.nl

Betting Wonen BV
Prins Mauritsstraat 13-15
7126 AC Bredevoort
Telefoon: (0543) 45 15 67
info@bettingbredevoort.nl

Openingstijden:
maandag: 13.30 - 17.30 uur
dinsdag-donderdag: 9.30 - 17.30 uur
vrijdag: 9.30 - 21.00 uur
zaterdag: 9.30 - 17.00 uur

Digitale verdieping over liefde en seksualiteit

Voor katholieke jongeren met vragen over liefde en seksualiteit is er nu de mogelijkheid om een digitale cursus over dit thema te volgen. In vier avonden wordt kennis gemaakt met de 'Theologie van het Lichaam' van Paus Johannes Paulus II en is er veel ruimte voor vragen en gesprek over dit onderwerp en alles wat ermee samenhangt.

Liefde, relaties en seksualiteit zijn belangrijke onderwerpen voor iedereen en de katholieke Kerk heeft er een duidelijke visie over. Kapelaan Luc Simons gaat in een online serie van vier avonden met jongeren in gesprek over seksualiteit vanuit de 'Theologie van het Lichaam'.

Leven delen

In de 'Theologie van het Lichaam' werkt Johannes Paulus II een christelijke antropologie (visie op de mens) uit met bijzondere aandacht voor de betekenis van de lichamelijkheid, de seksualiteit en het verlangen tussen man en vrouw om hun leven met elkaar te delen. De paus werkt toe naar een huwelijks-theologie waarin het huwelijk wordt beschreven als een 'gemeenschap van leven en liefde'.

De avonden worden online gehouden op woensdag: 21 en 28 oktober en 4 en 11 november, steeds van 19.45 tot 21.00 uur. Aanmelden kan via JongKatholiek.

Deze digitale verdieping is een initiatief van JongKatholiek in samenwerking met het gezinspastoraat van het Sint Franciscuscentrum/Bisdom Breda.

- Persoonlijk, betrokken en dichtbij
- Één vertrouwd aanspreekpunt
- Ondersteuning van een sterk team
- Professionele begeleiding
- Tot 1.700 euro goedkoper

Uitvaartverzorging zonder winstoogmerk!

Weet u waarom de kwaliteit van GUV Uitvaartzorg ook nog eens veel goedkoper is?

GUV Uitvaartzorg is een non-profit organisatie. Zo kunnen wij de beste dienstverlening bieden tegen de allerlaagste tarieven. GUV heeft ook alle faciliteiten in eigen huis voor de verzorging van de complete uitvaart. U wordt daarbij ondersteund door één vertrouwde uitvaartbegeleider.

Wij helpen u altijd persoonlijk, betrokken en dichtbij. En gegarandeerd goedkoper!

Meer weten? Bel GUV, een vertrouwd idee!

T: 0800 - 08 09 | www.guv.nl

Sprankje hoop en blijdschap bij afsluitend Marialof in Mariënvelde

Bedevaartseizoen 2020

Door corona is er een bijzonder bedevaartseizoen de boeken ingegaan van onze kerkgeschiedenis. Bedevaartreizen werden afgelast: streep door een bezoek aan de grot in Lourdes, geen ontmoetingen, geen geloofsgesprekken met de ander, geen moment om de zinnen op wat anders zetten.

Of toch wel. In gedachten reisden we vanuit uit ons huis mee met onze geplande pelgrimsreis naar Lourdes of naar Kevelaer. Dat levert ook een vorm van bezinning op. Want wat hadden we Maria willen vragen?

De wijziging van het bedevaartsprogramma kende nog een voordeel. Het was een wens van broedermeester Henk Orriëns om in het dorp Mariënveld ooit nog eens een ouderwets Marialof te houden. En dat gebeurde,

waarmee hij zijn 50 jaar dienstbaarheid aan de organisatie van de Kevelaer-bedevoort kon afronden. Collega-broedermeester Kevelaer, Marc Wolterink sprak hem toe. Henk Orriëns kreeg het Kevelaerinsigne opgespeld. Vanwege corona deed zijn vrouw Marietje dat. Als dank voor zijn jarenlange inzet ontvingen hij en zijn vrouw een bos bloemen uit naam van de parochie Sint Ludger.

En zo zie je maar, dat corona met de nodige aanpassingen ook voordelen kent.

Wat 2021 ons geven zal? We houden hoop. Fysieke bedevaarten voor komende jaar staan geagendeerd. Echter: zo lang er nog geen vaccin is, moeten we er rekening mee houden dat deze niet doorgaan.

In plaats van de bekende grote bedevaarten zijn er afgelopen seizoen op lokaal niveau alternatieve bedevaarten georganiseerd. Gezien het aantal deelnemers vullen deze religi-

euze looproute een duidelijk behoefte in. In Limburg waren mini-camino's uitgezet door de heuvels van het landschap. En ook in onze parochie kennen we soortgelijke routes. In Zieuwent is er een fietsroute langs kerkelijk erfgoed. In Lichtreuveerde bestaat er een wandelroute langs wegkapellen en -kruizen.

Ni'je naobers maken buurt

In deze rubriek stellen de geloofsgemeenschappen uit de Sint-Paulusparochie zich voor. Dit keer maakt Rekken buurt met de parochie Sint Ludger.

Sinds 1986 woon ik in Rekken en ben ik betrokken bij de r.-k. geloofsgemeenschap van Rekken. De laatste eigen pastoor was overleden en deken Wagenaars was in die tijd voorzitter van het kerkbestuur. Voor de vieringen kreeg hij assistentie van pater Koertshuis uit Haaksbergen en de woord- en communiewerkgroep. Al sinds die jaren is het in onze geloofsgemeenschap gewoon dat leken voorgaan in vieringen, maar ook dat vrijwilligers de geloofsgemeenschap draaiende houden. Doordat we een kleine geloofsgemeenschap zijn, is het een hechte gemeenschap, met korte lijnen, die veel voor elkaar betekent.

Rekken is een bijzonder dorp tegen de Duitse grens. Toen ik er kwam wonen bestond het nog uit drie verschillende delen. Noord-Rekken: het protestantse gedeelte van het dorp met de N.H. Kerk (Antoniuskerk) en de openbare basisschool de Weaverskamp, gescheiden door de Berkel was er Zuid-Rekken met de r.-k. kerk de H.H. Martelaren van Gorcum met er tegenover de R.K. Basisschool St. Theresia. Daarnaast bestond er nog een dorp gedeelte, bestaande uit de Rekkense inrichtingen, compleet met eigen kerk en kerkhof. Maar sinds 1986 is er al heel veel veranderd in Rekken. De Rekkense inrichtingen zijn er niet meer. De TBS kliniek Oldenkotte is gesloten en nog meer van die instellingen die daar stonden. De kerk is verkocht en verbouwd tot woonhuis en het kerkhof wordt door vrijwilligers goed onderhouden.

Ook in het dorp zelf veranderde er veel. De beide basisscholen zijn in 1996 samengegaan. Op de plek van de Weaverskamp verrees een nieuw schoolgebouw waar ook de peuterspeelzaal en de kinderopvang een plek kreeg. De nieuwe basisschool kreeg de naam de Berkel. De Nederlands Hervormde gemeente van Rekken is samengegaan met Eibergen en deel van de PKN. Er woont geen dominee meer in Rekken en de protestantse pastorie is verkocht. Begin 2021 gaat de Antoniuskerk dicht voor de eredienst.

Ook de r.-k. kerk gaat dicht. In ieder geval per 2026. De pastorie is inmiddels verkocht en zodra er een nieuwe bestemming voor het kerkgebouw is gevonden al eerder. Sinds januari 2020 gaat het pastorale team niet meer voor in Rekken en worden alle vieringen ingevuld door vrijwilligers van de woord- en communiewerkgroep.

Sinds de basisscholen in Rekken zijn samengegaan zijn we meer gaan samenwerken met de protestantse gemeente. Zo ontstonden er extra uren godsdienstonderwijs op de openbare basisschool. En waar we samen kunnen vieren, vieren we samen. Midden in de vastentijd een midvastenviering, in augustus de corso-

viering in de openlucht, de vredesdienst in september, in november Sint Maarten en in december de mid-winterviering. Hiervoor is zelfs het Rekkens gelegenheidskoor ontstaan. Samengesteld met leden van

het dames- en herenkoor en de cantorij. Behalve samen vieren is het ook een ontmoeten van elkaar in het koffieuurtje na de oecumenische diensten.

Helaas gooit corona dit jaar roet in het eten. We hebben lang niet mogen/kunnen vieren in ons eigen dorp. Op 5 september hebben we in de onze kerk de eerste woord- en gebedsviering weer kunnen houden en op 20 september is de eerste oecumenische viering weer gepland.

Er zijn plannen om onze katholieke te veranderen naar een multifunctioneel gebouw. Er zijn gevorderde plannen en als het financiële plaatje rond is te krijgen met behulp van subsidies en extra giften dan zal ook onze kerk onttrokken worden aan de eredienst.

Door alle samenwerkingen werd de parochie steeds groter en voor wie wil vieren in één van de andere kerken heeft daar altijd de mogelijkheid voor gehad. Vanaf het eerste samenwerkingsverband (Sectie Neele) staan vieringen van de andere kerken ook vermeld in ons kerkblad. Ik ben altijd een voorstander geweest van een gezamenlijk kerkblad om zo ook op de hoogte te zijn van waar andere geloofsgemeenschappen zich mee bezig houden. Ik hoop dat er voor de toekomst zo'n blad komt voor de parochie.

Een prachtig vormgegeven parochieblad en alle geloofsgemeenschappen die een eigen plek in het blad hebben en waar iedereen mee kan lezen met het wel en wee. Om zo een begin te maken met een kennisgeving van elkaars gedachtegoed met behoud van ieders eigenheid.

Namens locatie Rekken, Gerie Slütter-Peterkamp